

Volda
kommune

ÅRSBUDSJETT 2020

ØKONOMIPLAN 2020-2023

Administrativt framlegg

07.11.2019

Innholdsfortegnelse

FORORD.....	4
1 VOLDA KOMMUNE 2020 - 2030.....	8
1.1 Folketalsutvikling.....	8
1.2 Statsbudsjettet 2020.....	9
1.2 KS- konsulent økonomianalyse.....	9
1.3 Økonomistyring 2020.....	10
1.4 Finansielle måltall.....	10
2 HOVUDOVERSIKT DRIFTSBUDSJETT.....	12
2.1 Driftstiltak økonomiplan 2020-2023.....	13
2.2 Driftsrammer fordelt på Kostra funksjon.....	15
3 SEKTORANE OG STABANE.....	16
3.1 Innleiing.....	16
3.2 Målstyring.....	17
3.3 Budsjettammer.....	20
3.4 Rådmanns stab, Personal og Økonomi.....	22
3.5 Oppvekst.....	29
3.6 Samfunnsutvikling.....	39
3.7 Helse og omsorg.....	47
3.8 Interkommunale- og vertskommunesamarbid.....	54
3.8.1 SSIKT.....	54
3.8.2 PP tenesta.....	54
3.8.3 Barnevern.....	54
3.8.4 NAV S.....	55
3.8.5 Landbruk.....	55
3.9 Innspel til budsjettarbeidet.....	56
3.9.1 Tilskot og avtalar til lag og organisasjonar framover.....	57
4 INVESTERINGAR.....	57
4.1 Investeringar fordelt på prosjekt.....	59
4.1.1 Omprioritering av investeringar 2019.....	60
5 ØKONOMISKE RAMMEVILKÅR.....	61
5.1 Finansområdet.....	62

5.2	Fondsmidler	65
5.3	Frie inntekter	68
5.4	Generelle statstilskot	72
5.4	Eigedomsskatt	73
5.5	Næringsutvikling	74
5.7	Bjørke	79
5.8	Miljø og klima	80
	VEDLEGG	83
	HOVUDOVERSIKTER	83
	§ 5-4 Bevilgningsoversikt Drift	83
	§ 5-4 Bevilgningsoversikt Drift, fordelt på sektor	84
	§ 5-5 Bevilgningsoversikt Investering	85
	§ 5-5 Bevilgningsoversikt Investering, fordelt på prosjekt	86
	§ 5-6 Økonomisk oversikt etter art – Drift	87
	Rapportering budsjettåret 2020	88

FORORD

Veksten i inntektene vesentleg redusert

Det første budsjettet og økonomiplanen for den nye kommunen er ein historisk milepel og markerer ei ny tid. Det ligg eit stort arbeid bak det å få den nye kommunen klar til drift. Dei tilsette har gjort ein ekstraordinær innsats og politisk har prosessen også vore handtert godt. Vi har fått på plass ei god administrativ organisering med gode og engasjerte leiarar. Samanslåinga vil også kunne gi økonomiske synergjar, men det vil ta nokre år før ein får full effekt. Mange av samanslåingskommunane melder at dei ikkje ser att gulrøtene staten lokka med. Det vert hevda at det derfor vert vanskeleg å framsnakke kommunereforma. Vi opplever også at inntektsveksten i 2020 vert svært låg. Dette skaper svært store utfordringar, og det går tungt inn på meg at vi må foreslå så dramatiske tiltak for å ha balanse i økonomien. Det er svært lite ynskeleg å starte ein ny kommune med forslag om kutt på 10,2 mill i drifta allereie det første året og 46,6 mill samla for økonomiplanperioden. Dette vil ramme mange. For neste år er det både konkrete kutt og uspesifiserte tiltak som skal avklarast nærare når vi får framlagt analyse av drifta frå KS Konsulent. Dersom kutta i hovudsak skal takast på nedbemanning utgjer det 40 årsverk i løpet av dei komande fire åra. Det mest dramatiske vil vere at tilsette vil måtte seiast opp dersom vi ikkje greier nedbemanninga ved naturleg avgang.

Heile samfunnet og kommunen som organisasjon har vorte meir komplisert. Det er vanskeleg å sjå samanhengane, og det er lett at ein frå utsida tenkjer at ein kommune har pengar til alt. Vi må leggje aktivitetsnivået ut frå tilgjengelege inntekter. Det som har gjort situasjonen så vanskeleg i 2020 er at kommunesektoren får ca 3,8 mrd lågare vekst i inntektene samanlikna med 2019. Kommunane har i fleire år hatt vesentleg høgare vekst i frie inntekter (skatt og statleg rammetilskot) enn det som har vore budsjettet. Men når veksten i dei frie inntektene for 2019 kan kome på 5,1 mrd medan vekstanslaget for 2020 er nede på 1,3 mrd, så må kommunane redusere utgiftene vesentleg. Volda får ein vekst på 15,2 mill i 2020 og er ikkje nok til å dekkje lønsveksten. Inntektene knytt til flyktingar går ned med ca 20 mill siste to åra, avdragsutgiftene aukar og vi har stor auke i utgifter til rettighetsbaserte tenester innanfor oppvekst og pleie- og omsorg.

Varsla behov for omstilling har vorte til hard verkelegheit

Mange spør seg kvifor kan ikkje staten overføre meir pengar til kommunane når vi har eit oljefond på 10 000 mrd. Den enkle forklaringa er at vi har ein kunstig økonomi

med ca 250 mrd i underskot på fastlandsøkonomien. Dei offentlege utgiftene har auka formidabelt siste åra, og veksten i den offentlege økonomien må dempast for å ha konkurransekraft i den nasjonale økonomien. Vi er ein liten økonomi i verdsøkonomien og kan ikkje leve lenge med svak kronkurs. Sentrale økonomar har peikt på dette i fleire år. Regjeringa har også varsla reduksjon i den offentlege økonomien i Perspektivmeldinga og i statsbudsjetta siste åra. Samtidig vert det innført nye rettigheitsordningar og normer som medfører auka kommunale utgifter. Ved inngangen til 2020 merkar vi på alvor at spådomar og signal om krav til omstilling har vorte til hard verkelegheit.

Fire år på å omstille oss – vi brukar opp fondsmidlane

Vi må innstille oss på ei formidabel omstilling der særinteresser må bu seg på å vike for å ivareta heilskapen og det overordna oppdraget til kommunen. Det må flyttast pengar frå barnehage- og skuledrifta med minkande eller stabilt behov til pleie- og omsorgstenestene som har veksande behov. Pleie- og omsorgssektoren må også omstille og sjølv frigjere midlar til omfordeling av ressursar for å dekkje opp aukande behov. Alle må effektivisere og arbeide på nye måtar for å gjere meir med same eller mindre ressursar. Det krevst radikal tenking og nye måtar å organisere drifta på. I tillegg vert det også behov for å redusere nivået på tenestene gjennom direkte kutt. Situasjonen er så alvorleg at det er ikkje sikkert vi har økonomi til å stette alle lovkrav. Tida er inne for at vi får ein nasjonal debatt på kor mykje ansvar det offentlege skal ta innanfor den private sfære. Ein kan oppleve at regjering og Storting ikkje har magemål for kor mykje oppgåver som skal løysast og finansierast av kommunane. Sjølv om ein kan stille spørsmål om dette, må vi omstille oss for å tilpasse utgiftene til inntektene. Det hastar med å dreie ressursar frå skule og barnehage med færre einingar. Det hastar vidare med å flytte ressursar i tenestetrappa til dei som har mest behov. Institusjonsplassane må reserverast korttidspasientar, nokre få mest komplekse somatisk sjuke og pasientar med behov for skjerming. Det vil vere behov for redusere talet på heildøgnsbemanna omsorgsbustader og flytte ressursar til styrka tiltak i heimetenesta og rehabilitering. Men dette vil ikkje vere nok. Ein kan ikkje forvente tenester på ein standard utover det som kommunen etter lova er plikta å yte. Alle må vere budde på endring. Vi må ta sikte på å ta ut effekt av nye verkty og arbeidsmåtar gjennom nyskaping og digitale verkty. Vi treng samarbeid gjennom samskaping med frivillige og private aktørar. Vi vil bruke opp oppsparte fondsmidlar og vil ha fire år på oss til å omstille oss.

Høg gjeld gir lite handlingsrom

Utgifter som aukar meir enn inntektene kombinert med for høg gjeld er hovudbildet på Volda. Med ei gjeld som er ca ein og ein halv gong over inntektene burde vi ikkje investere dei komande åra. Varsellampene bør lyse når gjelda passerer inntektene. Vi har eigentleg ikkje økonomisk handlingsrom til ny ungdomsskule, svømmeanlegg og brannstasjon. Dagens ungdomsskule har svært store bygningsmessige manglar, og vi manglar svømmeanlegg til lovpålagt svømmeundervisning. Den nye kommunelova pålegg kommunestyret eit tydelegare ansvar for økonomisk styring med krav om økonomiske måltal. Dette inneber at gjelda må ned, og ein må innstille seg på at framtidige investeringar utover ungdomsskule og svømmeanlegg må ned på eit nivå under årlege avdrag (under 45 mill). Det vert nødvendig å foreslå at eigedomsskatten vert auka til 3 promille i 2022 og 4 promille i 2023 for å få plass til desse investeringane. Staten brukar kommunane i utbygginga av velferdsstaten. Ca 80 % av kommunebudsjettet går til velferdstenestene. Særleg i tider med nedskjæringar og omstilling i drifta, så vert nesten all arbeidskapasitet bunden opp i tenestene og intern organisasjon. Det er likevel viktig at vi kan ha fokus på samfunnsutvikling. Volda kommune må vere på klimadugnaden. For å ha positiv folketalsutvikling og rekruttering av kompetanse, bør vi leggje til rette for vekst i arbeidsplassar og bustadbygging. Det må gjerast prioriteringar dersom dette skal gi seg utslag i faktisk handling og ikkje verte symbolpolitikk.

Folk treng kunnskap for å erkjenne endring

For å få eit folkeaksept på endringar må vi få ut kunnskap om dei kompliserte samanhengane. Dette er vanskeleg, og enkeltsaker kan lett verte trekt ut av samanhengen. Administrasjonen vert da ofte opplevd som forkjempar for sentralisering, som ikkje bryr seg om bygdene, eller enkeltgrupper. Administrasjonen har eit fagleg ansvar for sjå heilskap og dei samla konsekvensane. Når utgiftene må ned, vert administrasjonen også nødt til å kome med upopulære tiltak som røyver ved særinteresser. Når det gjeld kommunen sin økonomi, så er det lett å lausrive seg frå den ansvarstenkinga ein har for privatøkonomien, og danne ei førestilling om at det er plass til alt. Kommuneøkonomien er innbyggjarane sine fellesressursar og må forvaltast slik at den er berekraftig i framtida. Gro Harlem Brundtland leia Verdenskommisjonen for miljø og utvikling som i sin rapport (1987) uttrykte seg slik om berekraft: *«Bærekraftig utvikling er en utvikling som tilfredsstiller dagens behov uten å ødelegge fremtidige generasjoners muligheter til å tilfredsstille sine behov.»*

Framlegget til økonomiplan er bygt på eit opplegg med store risikofaktorar. Balanseringa i økonomiplanen er også bygt på usikre faktorar, jfr større inntektsføring av premieavvik frå pensjon, inntekter frå havbruksfond og bruk av disposisjonsfondet. Vi brukar opp reservane, medan positivt premieavvik er ei forskyving av rekneskapsførte pensjonskostnader som er basert på stor usikkerheit. Den høge lånegjelda er også eksponert for risiko ved ev renteauke.

Dei større utfordringane for Volda framover vil vere knytt til:

- *Utvikle ein samlande kultur og fellesskap i ny kommune som samfunn og organisasjon.*
- *Skape kunnskap om samanhengane i ei komplisert kommunal verksemd der innbyggjarane, administrasjonen og politikarane har felles syn på kva som er det heilskaplege bildet.*
- *Dreie om ressursbruken for å prioritere tenestene der brukarane vil ha størst behov.*
- *Rasjonalisere og effektivisere tenestene for å balansere drifta etter at driftsfondet er brukt opp.*
- *Redusere framtidige investeringar til eit nivå under årlege avdrag for å redusere lånegjelda.*
- *Førebyggje mot utanforskap og integrere så mange som mogleg i arbeid og aktivitet.*
- *Heilskapleg bustadpolitikk i samarbeid med utbyggjarar og Husbanken med sikte på eigna bustad for alle.*
- *Få auka verdiskaping gjennom privat satsing og investeringar i sentrum og andre delar av kommunen.*

Den politiske og administrative leiinga har eit felles ansvar for å løyse dei økonomiske utfordringane, og det er også vi som må bere det overordna ansvaret med å svare på kritikken som kjem med upopulære tiltak. Utviklinga må skje gjennom samarbeid der ein også trekkjer inn arbeidstakarorganisasjonane og brukarinteresser. Det vil oppstå mange interessekonflikter, der organisasjonen må stå i presset, samtidig som vi skal ha fokus på godt arbeidsmiljø og levere gode tenester. Dette vert krevjande. Det er derfor viktig at vi på alle nivå har omsorg for kvarandre og passar på at vi ikkje brukar opp energien. Administrasjonen si oppgåve er å kome med forslag. Kommunestyret må no peike ut retninga, kvar vi skal og gi administrasjonen tydeleg oppdrag og ryggdekning for gjennomføring i den retninga som vert trekt opp. Saman må vi halde kursen. Sjølv om det vil smerte, så har eg tru på at vi saman skal greie oppdraget.

Volda, 05.11.19

Rune Sjurgard
rådmann

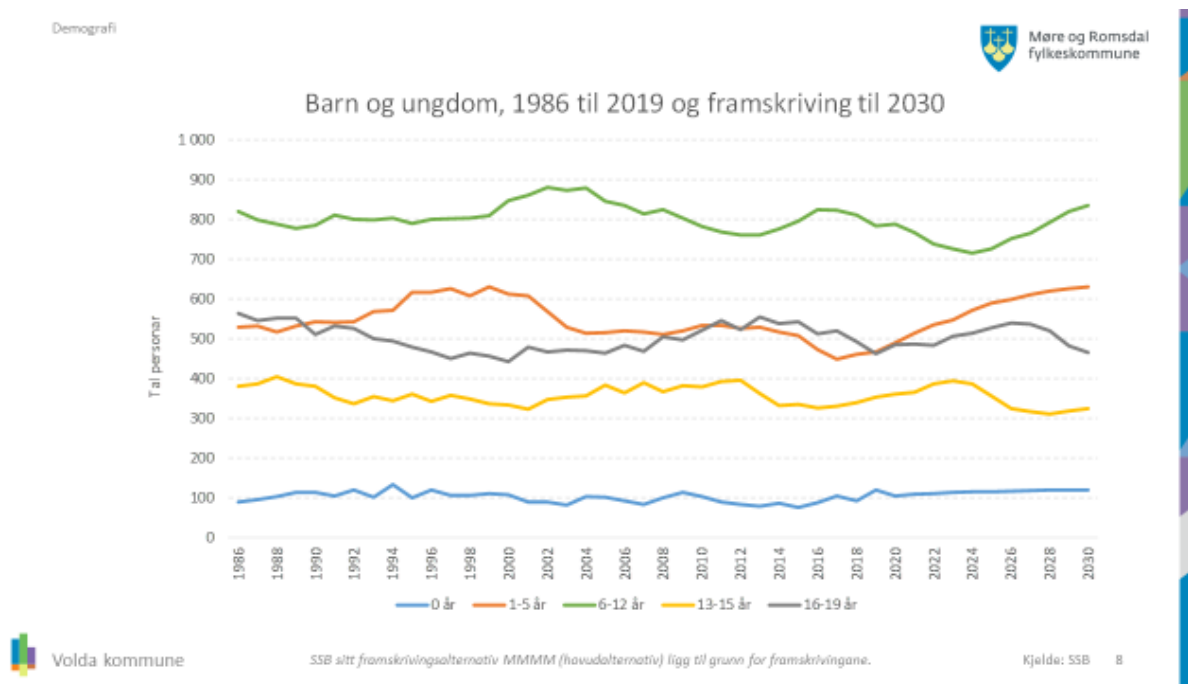
1 VOLDA KOMMUNE 2020 - 2030

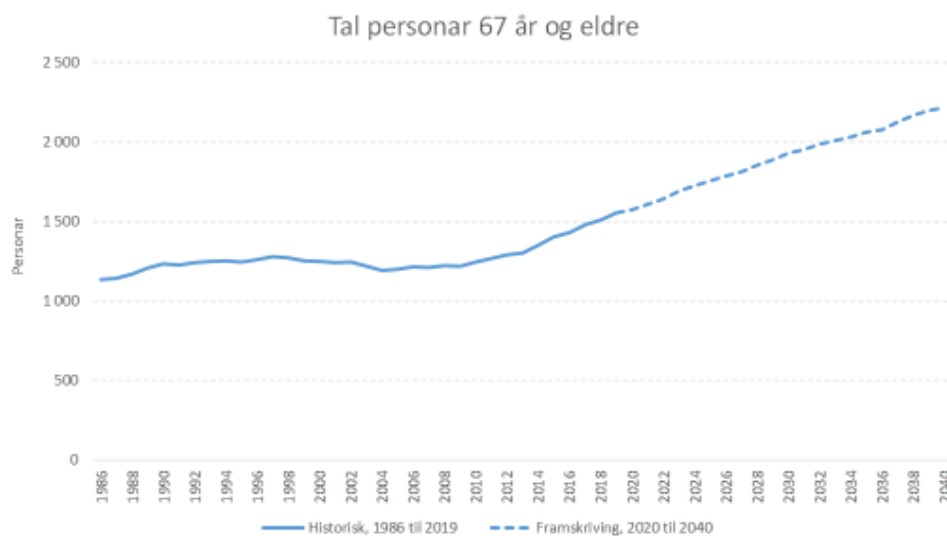
I samband med økonomiplan er det viktig å sjå på utviklingstrekk for åra som kjem. Økonomiplanen tek sikte på dei fire neste åra, men legg likevel premisser for kostnader framover gjennom planlagde investeringar og forventningar knytt til tenesteproduksjon.

Både framskriving av folketalsutvikling og statsbudsjettet viser at Volda kommune, som fleire andre kommunar, vil ha store utfordringar i å prioritere innafor alle dei tenesteområda vi som kommune har ansvar for.

1.1 Folketalsutvikling

Møre og Romsdal fylkeskommune har gitt ut ein kommunestatistikk som viser viktige utviklingstrekk for kvar kommune i fylket. I økonomiplansamarbeid har vi henta ut to diagram som viser framskrivingstal for born og ungdom (0-19 år) og framskriving på personar 67 år og eldre:

Som vi ser av diagramma vil vi i åra framover ha ein sterk vekst av eldre i kommunen medan born og unge ligg meir stabilt. Dette bildet viser at det er blant dei eldre og i tenestene innanfor Helse og omsorg vi vil ha dei største utfordringane i åra framover. Det same bildet ser vi gjennom utgiftsutjamninga som fordeler rammetilskotet. Dette er meir omtalt i kap. 5.3.

1.2 Statsbudsjettet 2020

Det er alltid store forventningar til statsbudsjettet og dei frie inntektene som kommunen får. Signala i revidert nasjonalbudsjett i mai var ei forventa auke på mellom 1 – 2 mrd kroner. Resultatet vart ei auke på 1,3 mrd. Ein vekst i frie inntekter som svarar til om lag 0,3 prosent. For Volda kommune utgjer dette ein vekst på om lag 15,2 mill kr når vi samanliknar det Volda og Hornindal har i år 2019. I denne veksten ligg ein kompensasjon på 20,6 mill kr som skal kompensere tapet av basistilskotet. Auken skal dekke lønnsvekst og dei særskilte satsingar som styrking av helsestasjon og skulehelse, lærartettleik m.m. Signala som ligg i perspektivmeldinga om reduksjon i rammer og krav om effektivisering er no synlege. Stramme rammer gjer seg utslag i det administrative framlegget. For å få ein økonomiplan i balanse må vi inn med tiltak som reduserer tenestene vår samtidig som vi aukar eigedomsskatten til 3 promille i 2022 og til 4 promille i 2023.

Tiltaka vert alle omtala under kvar sektor.

1.2 KS- konsulent økonomianalyse

I vår var vi ute med eit anbod for å få hjelp til å utarbeide ei økonomianalyse basert på Kostra-tal, kommunebarometeret m.m. Meininga var at denne skulle leggest fram hausten 2019 og vere ein del av økonomiplanarbeidet. KS-konsulent som vart vald som leverandør kom raskt i gong med arbeidet og vi starta opp med samlingar der vi involverte leiarane i

kommunen. Vi oppdaga raskt at dette arbeidet måtte vi bruke meir tid på. Vi ønskjer at ei slik analyse skal vere forankra i heile kommunen. Skal vi klare dette må vi i tett dialog med dei som er nærast tenestene. I haust har vi hatt fleire oppfølgingsmøter. 16. januar skal alle avdelingsleiarar samlast for ein ny gjennomgang der vi i lag skal sjå på dei ulike tenestene og kome med innspel til KS før dei utarbeidar den endelege analysa. Målet er at denne skal leggest fram til Kommunestyret våren 2020. Det er i økonomiplanen lagt inn forventningar om at analysen skal hjelpe oss til å redusere rammene slik at vi i løpet av perioden kjem i økonomisk balanse.

1.3 Økonomistyring 2020

Budsjettet for 2020 og for dei andre åra i økonomiplanen er utfordrande. Det vil vere viktig med god budsjett disiplin. Budsjetttrammene skal haldast innanfor dei årsverka som det er gitt lønnsbudsjett til og med dei driftsutgiftene som tildelt. Økonomistyring skal prioriterast og leiarane skal få tett oppfølging av både økonomi og personal. Tilsette frå stabseiningane skal vere til stades ved kvar månadsrapportering og sikre styring og fokus på oppfølging av økonomi, sjukefåvæer og årsverk. I tillegg så vil rådmann, økonomisjef og personalsjef delta i minst eitt av leiargruppemøta i kvar sektor.

Månadsrapport skal leggest fram for formannskapet og tetialrapport til kommunestyret. Oversikt over rapportering ligg som vedlegg til økonomiplanen.

1.4 Finansielle måltall

Ny kommunelov gjeldande frå 01.01.2020 viser til at kommunen no skal sette seg finansielle måltall. Vi har i tidlegare økonomiplanar vist til fleire finansielle nøkkeltal, men kommunen har ikkje tidlegare sett seg mål på desse. I denne økonomiplanen har vi definert tre måltall som vi meiner vil vere viktig i åra framover for Volda kommuen. Vi må ha fokus på lånegjeld. I dag ser vi at lånegjelda veks, disposisjonsfondet vårt vert redusert og kapitalkostnadar stel meir og meir av dei frie inntektene. Fleire av måla som er definert klarer vi ikkje å nå i denne økonomiplanperioden. For å ha ein berekraftig økonomi rår rådmannen til at kommunestyret likevel vedtek desse måla, og gjer prioriteringar som gjev administrasjonen oppdrag som fører til at ein arbeider mot måla.

Finansielle måltall for Volda kommune:

	MÅL	År 2020	År 2021	År 2022	År 2023
Netto driftsresultat i prosent av driftsinntektene	1,75 %	-1,4 %	-3,2 %	1,7 %	-1,4 %
Lånegjeld i prosent av driftsinntektene	<120 %	154,7 %	171,3 %	166,8 %	174,7 %
Disposisjonsfond i prosent av driftsinntektene	>5%	3,4 %	0,1 %	1,7 %	0,3 %

Netto driftsresultat i prosent av driftsinntekter

Netto driftsresultat viser kva kommunen sit igjen med av inntekter etter at utgifter er trekt i frå. Finansinntekter og –utgifter er ein del av netto driftsresultat. Netto driftsresultat kan

nyttast til investeringar eller setjast av til seinare bruk, og gir dermed ein indikasjon på kommunen sitt økonomiske handlingsrom. Teknisk berekningsutval for kommunal økonomi anbefalar ei netto resultatgrad på 1,75 %. Rådmannen rår til at ein nyttar måltall for å strekke oss mot god økonomistyring. I økonomiplanperioden klarer vi ikkje dette måtalet med dei rammene som ligg no. Kommunen bør i arbeidet inn mot neste økonomiplan ta sikte på at vi i år 2024 og åra framover klarer å nærme oss måtalet på 1,75 %.

Lånegjeld i prosent av driftsinntekter

Lånegjelda aukar i økonomiplanperioden. Dette gjer at avstanden mot eit definert måltal vert større enn det burde. Gjeld utover 100 % av kommunen sine inntekter gir lågt handlingsrom. For å arbeide mot måtalet betyr det at nye investeringar må vere mindre enn det kommunen kvart år betalar i avdrag.

Disposisjonsfond i prosent av driftsinntektene

Disposisjonsfond er oppsparte midlar som kommunen fritt kan nytte til finansiering av både drift- og investeringsutgifter. Frå og med rekneskapsåret 2020 skal eit mindreforbruk setjast av til disposisjonsfond og tilsvarande skal eit meirforbruk finansierast frå disposisjonsfondet. I økonomiplanperioden vil Volda kommune hente ut 36,5 mill kroner frå dette fondet, noko som inneber at vi ved inngangen til år 2024 står att med 2,6 mill kr, eller 0,3 % av driftsinntekter. Det vil vere viktig for kommunen å byggje opp igjen disposisjonsfondet slik at vi har midlar til å møte uforutsette hendingar.

2 HOVUDOVERSIKT DRIFTSBUDSJETT

Budsjett for år 2020 er det første budsjettet i ny kommune. Samanlikna med tidlegare år er der ingen budsjett eller økonomiplanar som no er grunnlaget for eit nytt år. Vi har sidan i vår hatt budsjettmøter med kvar enkelt avdelingsleiar i ny kommune. I desse møta har vi i definert nytt budsjett basert på årsverk, avtalar, driftsutgifter og inntekter. Arbeidet har vore tidkrevjande, men resultatet er at vi alle har lært meir. Leiarane ute har lært meir om budsjettarbeid og vi i stab har fått eit innsyn i det arbeidet som vert utført rundt om i kommunen.

Ny kommunelov og tilhøyrande forskrift har utarbeidd nye tabellar/oversikter som årsbudsjettet/økonomiplan skal vedtakast på. Tabellane vidare i dokumentet baserer seg på desse oversiktene. Alle oversikter ligg og som vedlegg. Rekneskapstal frå 2018 og budsjettal for 2019 inneheld tal frå både Hornindal og Volda kommune.

Tabellen under viser økonomisk drift for komande økonomiplanperiode og viser både brutto- og netto driftsresultat:

§ 5-6. Økonomisk oversikt etter art – drift						
Årsbudsjett 2020 / Økonomiplan 2020-2023						
Tall i kroner	Regnskap År 2018	Regulert budsjett År 2019	Budsjett År 2020	Budsjett År 2021	Budsjett År 2022	Budsjett År 2023
Driftsinntekter						
Rammetilskudd	-337 508 372	-356 362 000	-369 244 000	-369 244 000	-369 244 000	-369 244 000
Inntekts- og formuesskatt	-249 266 931	-248 764 000	-263 725 000	-263 725 000	-263 725 000	-263 725 000
Eiendomsskatt	-18 903 662	-19 600 000	-18 900 000	-19 900 000	-30 200 000	-42 500 000
Andre skatteinntekter	-1 278 716	-1 250 000	-1 050 000	-1 050 000	-1 050 000	-1 050 000
Andre overføringer og tilskudd fra staten	-71 161 988	-49 315 475	-56 445 382	-41 650 882	-81 233 882	-41 650 882
Overføringer og tilskudd fra andre	-253 550 209	-185 488 752	-134 009 796	-134 009 796	-134 009 796	-134 009 796
Brukerbetalingar	-32 235 290	-33 822 162	-35 124 946	-35 124 946	-35 124 946	-35 124 946
Salgs- og leieinntekter	-79 259 647	-102 325 892	-84 157 071	-84 157 071	-84 157 071	-84 157 071
Sum driftsinntekter	-1 043 164 814	-996 928 281	-962 656 195	-948 861 695	-998 744 695	-971 461 695
Driftsutgifter						
Lønnsutgifter	551 122 699	552 431 033	524 770 002	508 990 002	500 990 002	494 990 002
Sosiale utgifter	137 370 091	136 083 812	134 604 560	151 413 394	158 259 394	165 105 394
Kjøp av varer og tjenester	215 702 077	217 819 117	215 922 554	213 187 554	211 637 554	209 797 554
Overføringer og tilskudd til andre	87 975 051	127 596 986	32 042 474	31 848 674	31 848 674	31 548 674
Avskrivningar	52 397 535	54 265 780	52 879 138	52 879 138	52 879 138	52 879 138
Sum driftsutgifter	1 044 567 453	1 088 196 728	960 218 728	958 318 762	955 614 762	954 320 762
Brutto driftsresultat	1 402 639	91 268 447	-2 437 467	9 457 067	-43 129 933	-17 140 933
Finansinntekter/Finansutgifter						
Renteinntekter	-5 241 016	-4 025 000	-2 430 209	-2 430 209	-2 430 209	-2 430 209
Utbytter	-5 386 857	-6 367 328	-7 000 000	-7 000 000	-7 000 000	-7 000 000
Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler	-972 811	-3 300 000	-3 300 000	-3 300 000	-3 300 000	-3 300 000
Renteutgifter	23 320 319	27 724 466	32 706 519	34 872 786	36 820 593	38 634 860
Avdrag på lån	35 113 143	39 280 031	46 247 693	49 529 915	52 481 137	55 230 026
Netto finansutgifter	46 832 777	53 312 169	66 224 003	71 672 492	76 571 521	81 134 677
Motpost avskrivningar	-52 397 535	-54 265 780	-50 515 078	-50 515 078	-50 515 078	-50 515 078
Netto driftsresultat	-4 162 119	90 314 836	13 271 458	30 614 481	-17 073 490	13 478 666
Disponering eller dekning av netto driftsresultat:						
Overføring til investering	17 157	0	0	0	0	0
Netto avsetningar til eller bruk av bundne driftsfond	-8 709 250	-21 888 836	-6 950 000	1 050 000	1 050 000	1 050 000
Netto avsetningar til eller bruk av disposisjonsfond	54 253 923	-68 426 000	-6 321 458	-31 664 481	16 023 490	-14 528 666
Dekning av tidligere års merforbruk	-41 399 712	0	0	0	0	0
Sum disponeringar eller dekning av netto	4 162 118	-90 314 836	-13 271 458	-30 614 481	17 073 490	-13 478 666
Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)	0	0	0	0	0	0

Bruk av disposisjonsfond er ekstra høgt i 2019 ved at investeringstilskot og forskottering spelemidlar til VCA (idrettshall) er innarbeidd med kr 58 mill. Spelemidlane er forventa inntekt i 2022.

I budsjettforslaget er det lagt opp til eit negativt netto driftsresultat kvart år i heile perioden, med unntak av år 2022 då det er forventa at vi får utbetalt spelemidlar knytt til VCA. Eit negativt netto driftsresultat er dekkja inn gjennom bruk av disposisjonsfond:

	År 2020	År 2021	År 2022	År 2023
Disposisjonsfond 01.01	39 153 424	32 831 965	1 167 483	17 190 972
Bruk/avsetjing gjennom året	- 6 321 459	- 31 664 482	16 023 489	- 14 528 667
Disposisjonsfond 31.12	32 831 965	1 167 483	17 190 972	2 662 305

Ved årsslutt i år 2023 står vi att med vel 2,7 mill kr på disposisjonsfond. Ein føresetnad er då at vi klarer å gjennomføre dei innsparingstiltak som ligg i framlegget. Desse tiltak er skissert i neste kapittel.

2.1 Driftstiltak økonomiplan 2020-2023

Utgangspunktet for budsjettet er som nemnt tidlegare gjennomgang med avdelingsleiarane for å få på plass eit budsjettgrunnlag ut i frå korleis kommunen vert drifta i dag. I tillegg er det tatt høgde for statsbudsjettet og frie inntekter, eigedomsskatt, finanstransaksjonar og andre statstilskot (t.d tilskot flyktning). Alt dette kjem fram i starten av tabellen under. Det er vidare gjort berekningar på premieavvik og amortisering, vurderingar på andre inntekter som kommunen kan forvente og kapitalkostnader basert på gjeldande lånegjeld (heilårseffekt 2020 på lån som er tatt opp og og rentesikra i 2019). For å få budsjettet/økonomiplan i balanse er der fleire innsparingstiltak som no vert lagt fram. Nokre av tiltaka ligg som «samletiltak» under rådmanns stab. Dette er tiltak som burde vore fordelt ut på sektorane, men i påvente av KS økonomianalyse er desse lagt sentralt. Inn mot økonomiplan 2021 – 2024 vil tiltaka bli spesifisert og fordelt ut på sektorane. I realiteten betyr dette at alle sektorar må forvente større innsparingar enn det som er konkret foreslått i tabellen under.

Følgjande tiltak er lagt inn i rådmannen sit framlegg og er med på å endre driftsrammene frå år 2020 og framover i økonomiplanperioden:

ØKONOMIPLAN 2020 - 2023	År 2020	År 2021	År 2022	År 2023
Grunnlag budsjett 2020 etter gjennomgang med sektor og avdeling:				
Skjema 1a, frie inntekter, finans og fond	- 621 073 879	- 621 073 879	- 621 073 879	- 621 073 879
Rådmanns stab	35 139 890	35 139 890	35 139 890	35 139 890
Personal	14 059 254	14 059 254	14 059 254	14 059 254
Økonomi	30 017 715	30 017 715	30 017 715	30 017 715
Oppvekst	293 464 231	293 464 231	293 464 231	293 464 231
Samfunnsutvikling	64 342 617	64 342 617	64 342 617	64 342 617
Helse og omsorg	266 463 493	266 463 493	266 463 493	266 463 493
Rammer etter budsjettarbeid i sektor og avdeling	82 413 321	82 413 321	82 413 321	82 413 321
Tiltak fellesområder:				
Auke i eiedomsskatt til 3 promille 2022 og 4 promille i 2023		- 1 000 000	- 11 300 000	- 23 600 000
Prognose premieavvik 2020-2023	- 42 532 362	- 34 230 000	- 34 230 000	- 34 230 000
Amortisering premieavvik frå 2020 -2022		8 506 472	15 352 472	22 198 472
Tilbakeføring spelemidlar forskottering Campus			- 28 000 000	
Tilbakeføring spelemidlar forskottering VTI Fotball			- 3 083 000	
Havbruksfondet	- 9 000 000	- 500 000	- 9 000 000	- 500 000
Kapitalkostnader nye investering		5 448 489	10 347 518	14 910 674
Gjennomgang bundne driftsfond	- 8 000 000			
Tilbakeføring frå Statens vegvesen (Kvivsvegen)	- 6 294 500			
Tiltak fellesområder:	- 65 826 862	- 21 775 039	- 59 913 010	- 21 220 854
Innsparings- og nye driftstiltak				
Rådmanns stab:				
Reduksjon administrative stillingar	- 1 500 000	- 3 000 000	- 3 000 000	- 3 000 000
Samanslåingseffekt, naturleg avgang	- 2 000 000	- 6 000 000	- 6 000 000	- 7 000 000
Vidare reduksjonar/innsparingar basert på KS analyse		- 7 000 000	- 15 000 000	- 20 000 000
Vurdere kinodrift	- 250 000	- 500 000	- 500 000	- 500 000
Reiselivsprosjekt	300 000	300 000	300 000	
Melde oss ut av Sunnmøre Friluftsråd		- 193 800	- 193 800	- 193 800
Økonomi:				
Sentralisering skattefunksjon	- 640 000	- 1 280 000	- 1 280 000	- 1 280 000
Oppvekst:				
Kjøre Bratteberg barnehage og flytte Sollia barnehage		- 1 100 000	- 2 200 000	- 2 200 000
Legge ned Austefjorden skule og barnehage	- 1 300 000	- 2 700 000	- 2 700 000	- 2 700 000
Reduksjon kontaktlærarar i grunnskulen	- 325 000	- 650 000	- 650 000	- 650 000
Skuleskyss, endring i kommunalt skyssreglement	- 75 000	- 150 000	- 150 000	- 150 000
Stenge symjehall i kommunen (2 stk)				- 400 000
Betre ressursutnytting knytt til spesialundervisning	- 75 000	- 150 000	- 150 000	- 150 000
Feriestenging barnehagar	- 200 000	- 500 000	- 500 000	- 500 000
Reduksjon rammer Læringsenteret som følgje av mindre flyktr	- 200 000	- 500 000	- 500 000	- 500 000
Flytte læringsenteret til Vikebygda skule		- 1 050 000	- 1 500 000	- 1 500 000
Samfunnsutvikling:				
Samferdsel, redusert vegvedlikehald	- 1 000 000	- 1 000 000	- 1 000 000	- 1 000 000
Eigdomsforvaltning, redusert vedlikehald	- 1 500 000	- 1 500 000	- 1 500 000	- 1 500 000
Sektor for samfunnsutvikling generelt	- 250 000	- 500 000	- 500 000	- 500 000
Helse og omsorg:				
Reduksjon Psykisk helseteneste som følgje av mindre flyktnin	- 250 000	- 500 000	- 500 000	- 500 000
Revurdering innsparing Mork bustadar	- 1 000 000	- 1 000 000	- 1 000 000	- 1 000 000
El bil effekt				- 1 440 000
Sum innsparingstiltak	- 10 265 000	- 28 973 800	- 38 523 800	- 46 663 800
Justering mot disposisjonsfond	- 6 321 459	- 31 664 482	16 023 489	- 14 528 667
ØKONOMIPLAN 2020 - 2023	- 0	0	0	0

Alle endringar vert omtala vidare i framlegget.

2.2 Driftsrammer fordelt på Kostra funksjon

Tabellen under viser prioritering av rammer fordelt etter Kostrafunksjon. Som nemnt tidlegare vil vi i løpet av våren få ei fullverdig økonomianalyse som i tillegg vil gi oss ei vurdering på prioriteringar i forhold til utgiftsbehov. I denne oversikta ser vi netto rammer på dei funksjonane med høgast driftsutgifter:

Funksjon	Budsjett 2020	I prosent
Grunnskule	141 216 612	19,4 %
Helse og omsorgstenester i instusjon	102 989 358	14,2 %
Helse og omsorgstenester til hjemmeboende	97 415 234	13,4 %
Barnehage	86 751 527	11,9 %
Renter og avdrag	66 224 003	9,1 %
Administrasjon	47 888 573	6,6 %
Forvaltningsutgifter i eiendomsforvaltningen	27 352 687	3,8 %
Diagnose, behandling og rehabilitering	22 882 375	3,1 %
Skulelokaler	22 759 019	3,1 %
Kommunale veier	20 711 358	2,8 %
Aktiverings- og servicetjenester overfor eldre og p	15 988 723	2,2 %
Tilbod til personer med rusproblemer	15 152 829	2,1 %
Barnevern tiltak utanfor heim	12 405 352	1,7 %
Beredskap mot branner og andre ulykker	12 209 044	1,7 %

3 SEKTORANE OG STABANE

3.1 Innleiing

Kommentarane frå sektorane er skriva av kommunalsjefane for kvar sektor. Rådmannen sitt forslag til nye tiltak framgår i tabell under den økonomiske oppstillinga for 2020 – 2023 og tiltaka er omtala. Det har vore ein prosess i leiarteamet der ein har hatt overordna og heilskapleg fokus på prioriteringar. Strategien med tiltak for å redusere drifta ved ein kombinasjon av endring i arbeidsmåtar, digitalisering, planlagt reduksjon i stillingar og samordning av skular og barnehagar i perioden held fram. Tiltaka må gjennomførast slik at vi får effekt som gjer at vi ikkje har eit driftsnivå der vi er avhengig av driftsfond.

Kommunane får store utfordringar med å tilrettleggje digitale tenester for innbyggjarane og samtidig hente ut gevinstar ved nye arbeidsmåtar. Digitaliseringa er brukardrive og kommunane kan ikkje velje om ein vil vere med på denne utviklinga.

Regjeringa utarbeidde nasjonal digitaliseringsstrategi i 2015, jfr Stortingsmeding nr 27 2015 – 2016; Digital Agenda for Norge. Meldinga peikar på 5 hovudprioriteringar:

- *Brukeren i sentrum*
- *IKT er en vesentlig innsatsfaktor for innovasjon og Produktivitet*
- *Styrket digital kompetanse og deltakelse*
- *Effektiv digitalisering av offentlig sektor*
- *Godt personvern og god informasjonssikkerhet*

Desse prioriteringane er følgt opp i Perspektivmeldinga frå 2017, i Statsbudsjettet for 2018, 2019 og vidare i 2020. Det er tydelege signal om å utvikle tenestene med sikte på forenkling og auka tilgjengelegheit. Samtidig er det tydelege signal om at redusert vekst i bruk av oljeinntekter kombinert med aukande pensjons- og demografikostnader må dekkjast ved effektivisering i offentleg sektor og auka sysselsetting. Digitalisering er sett på som eit sentralt virkemiddel for effektivisering og produktivitetsauke.

Den største risikoen for auka utgifter er innanfor dei rettighetsbaserte tenestene budsjett med utgiftsanslag. Dette gjeld sosialhjelp, barnevern og ressurskrevjande tenester. Det er ein landstrend at utgiftene til desse tenestene aukar meir enn det kommunane får kompensert gjennom dei frie inntektene. Demografiutviklinga viser at Volda kommune vil få auka utgifter i omsorgstenestene, medan behovet for

tenester er meir stabilt blant barn og unge. Dette vert forsterka ved at Helse Møre og Romsdal framover skal redusere utgiftene med om lag 0,5 mrd. Dette vil kunne medføre auka pasientomløp og tyngre pasientar på kommunehelsetensta. Sjølv om det er auka behov for tenester i helse- og omsorgstenesta, så er det ikkje rom for å auke opp tilsvarande med ressursar. Dette inneber at vi må utnytte dei ressursane vi har enda betre. Tidleg innsats med perspektiv på førebygging der brukarane med rett tilrettelegging og hjelp kan greie seg lenger sjølv er viktig for enkelte sin livskvalitet og for bærekrafta i tenestytinga. Kommunen som arbeidsgjevar og dei tilsette må ta ansvar for å utvikle arbeidsmiljøet, redusere sjukefråveret og auke talet på heiltidsstillingar.

Det er viktig å få ut kunnskap om dei faktiske rammevilkåra, slik at alle får eigarskap til og erkjenning om at vi ikkje kan løyse nye behov med auka ressursar. Alle må vere innstilt på å tenkje og gjere noko nytt for å løyse oppgåvene med dei ressursane ein har. Det er også mykje å hente ved å hente idear frå andre og samhandle på tvers av sektorane.

3.2 Målstyring

Visjon

Der teknologi og tradisjon møtest.

Visjonen uttrykkjer nytenking bygt på eigen identitet. Ein skal følgje utviklinga og utnytte potencialet i lokale fortrinn. Volda sjukehus, Høgskulen i Volda, Brunvoll sitt høgteknologiske miljø i den maritime klynga, høgteknologisk produksjon av børsekolbar og møbelindustri/Ekornes på Grodås og kompetansebedriftene i kommunen, kraftindustrien er døme på lokale fortrinn for å utløyse auka verdiskaping.

For å stimulere til skaparkraft og kreativitet skal kommunen vere ein god tilretteleggjar både som samfunnsaktør og arbeidsgjevar. Kommunen skal ha få mål som avspeglar utfordringane og behova. Prioriteringane bør vere spissa innanfor kommunen sin kapasitet for å gjennomføre tiltaka. Det er viktig å vakte seg mot at planlegging, rapportering og dokumentasjon går utover motivasjonen for nyskaping og handlekraft.

Satsingsområde nye Volda

Næringsutvikling

- Få fleire arbeidsplassar, auka omsetning og skaping av verdier i private verksemdar

Digitalisering/tenesteutvikling

- Innbyggjarane må ha tilgang til høghastigheitsnett
- Kommunale lokasjonar må ha utbygt nettverk
- Digitalt som førsteval og alternativ for dei som ikkje er digitale
- Automatisere standardiserte oppgåver, forenkle og auke tilgangen til tenestene
- Tenestene er tilpassa behovet

Kompetanseutvikling

- Tilsette som meistarar
- Får meir ut av ressursane – jobbar effektivt
- Yter tenester med god kvalitet

Målstruktur

Målkartet dekkjer fire sentrale fokusområde der kommunen er:

- Samfunnsutviklar
- Tenesteleverandør og forvaltningsmynde
- Arbeidsgjevar
- Økonomisk ansvarleg

Målsettingane er gjennomgåande for heile organisasjonen. Det er foreslått spissa tiltak og aktivitetar sektorvis.

Område	Målsetting
Samfunn	<p>Det skal vere attraktivt å investere og skape arbeidsplassar i kommunen.</p> <p>Det skal vere attraktivt å busetje seg i kommunen.</p> <p>Det skal vere attraktivt å vitje kommunen.</p> <p>Innbyggjarane skal kjenne seg trygge.</p> <p>Volda kommune skal ta sin del av klimadugnaden i samsvar med nasjonale mål.</p>
Tenester	<p>Tenestene skal vere i samsvar med lov og forskrifter</p> <p>Dekkje kompetansekrav innanfor alle tenesteområde</p>
Organisasjon	Arbeidsmiljø målt ved 10-faktor over landssnittet
Økonomi	<p>Halde dei økonomiske rammene</p> <p>Arbeide mot dei til ei kvar tid vedtekne finansielle måltal</p>

3.3 Budsjettrammer

Statsbudsjett for 2020 har følgjande prognose for løns- og prisauke:

	Prosent
Løn	3,6 %
Prisvekst	3,1 %

Lønsutgifter utgjør 2/3 av driftsbudsjettet for kommunesektoren. Det er forventat at lønsutgiftene til kommunesektoren vert auka med 3,6 %. Dette er også innarbeidd i budsjettet til Volda kommune. Lønnsveksten er ikkje fordelt ut på sektornivå, men avsett som sentral pott. Når resultat av lønnsforhandlingane er klare vil dei verte fordelt ut basert på resultat.

Det er ikkje lagt inn kompensasjon for prisauke på varer og tenester som flat indikator.

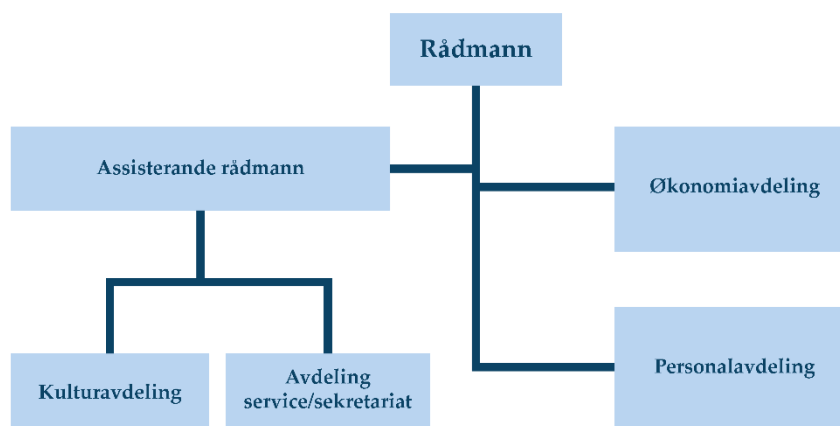
Tabellen under viser utvikling frå rekneskapen 2018 til budsjettrammene frå 2020 – 2023 for kvar sektor, fordelt på utgift og inntekt (bruttorammer). Som følgje av kommunesamanslåing og endringar i organisasjonskart vil det på nokre områder vere vanskeleg å gjere direkte samanhenger mellom 2018 og 2019 mot 2020. Mellom anna er der ei omlegging av avskrivningar som no er henta ut av rammene til sektor og ligg i hovudoversikt (tabell i kap. 2). Dette ser vi mellom anna i rammene til Samfunnsutvikling som får ein reduksjon i sine utgifter. Fellesområdet, med felleskostnadar knytt til overføringar, premieavvik, moms kompensasjon m.m som Volda hadde tidlegare er no fordelt ut på rådmanns stab, personal og økonomi. Rammene her vil difor endre seg inn mot 2019. Som følgje av endringar i premieavvik og amortisering så vil dette kome fram i rammene til økonomi. Difor store svingingar her. Alle historiske tal (2018 og 2019) inneheld tal frå både Hornindal og Volda.

§ 5-4. Bevilgningsoversikt drift, Årsbudsjett 2020/Økonomiplan 2020-2023 fordelt pr. sektor

Tall i kroner	Regnskap År 2018	Regulert budsjett År 2019	Budsjett År 2020	Budsjett År 2021	Budsjett År 2022	Budsjett År 2023
Fra Bevilgningsoversikt:						
Til fordeling drift						
Inntekt	- 13 424 302	- 3 520 621	- 9 564 000	- 9 564 000	- 9 564 000	- 9 564 000
Utgift	39 907 020	51 119 055	41 253 890	28 310 090	20 310 090	14 010 090
Rådmanns stab	26 482 718	47 598 434	31 689 890	18 746 090	10 746 090	4 446 090
Inntekt	- 15 481 150	- 7 800 886	- 992 000	- 992 000	- 992 000	- 992 000
Utgift	31 197 283	26 863 774	15 051 254	15 051 254	15 051 254	15 051 254
Personal	15 716 133	19 062 888	14 059 254	14 059 254	14 059 254	14 059 254
Inntekt	- 2 940 672	- 2 243 618	- 1 205 000	- 1 205 000	- 1 205 000	- 1 205 000
Utgift	10 659 071	10 333 855	- 6 207 338	9 961 496	16 807 496	23 653 496
Økonomi	7 718 399	8 090 237	- 7 412 338	8 756 496	15 602 496	22 448 496
Inntekt	- 168 911 360	- 153 078 656	- 91 103 322	- 91 103 322	- 91 103 322	- 91 103 322
Utgift	437 214 653	405 200 912	382 392 553	377 767 553	376 217 553	375 817 553
Oppvekst	268 303 293	252 122 256	291 289 231	286 664 231	285 114 231	284 714 231
Inntekt	- 76 672 981	- 66 843 109	- 65 756 592	- 65 756 592	- 65 756 592	- 65 756 592
Utgift	138 688 994	132 936 919	119 242 839	118 992 839	118 992 839	118 992 839
Samfunnsutvikling	62 016 013	66 093 810	53 486 247	53 236 247	53 236 247	53 236 247
Inntekt	- 93 972 115	- 80 892 664	- 70 277 906	- 70 277 906	- 70 277 906	- 70 277 906
Utgift	343 556 466	319 389 724	335 491 399	335 241 399	335 241 399	333 801 399
Helse og omsorg	249 584 351	238 497 060	265 213 493	264 963 493	264 963 493	263 523 493
Inntekt	- 72 309 036	- 56 782 773				
Utgift	71 448 487	138 481 731				
Fellesutgifter (fordelt på sektor frå 2020)	- 860 549	81 698 958	-	-	-	-
Netto for alle kommunalområder	628 960 358	713 163 642	648 325 777	646 425 811	643 721 811	642 427 811

Detaljert informasjon om endring i rammer kjem fram i omtalen under kvar sektor.

3.4 Rådmanns stab, Personal og Økonomi

Rådmanns stab

I rådmannen sin stab har ein samla ansvar for beredskap, innovasjon og digitalisering, prosjektutvikling, juridisk rådgjeving og mål- og kvalitetsutvikling. Skal ein nå satsingsområda som ligg i intensjonsavtalen for ny kommune, må ein ha eit målretta fokus nettopp på tenesteutvikling, mål- og kvalitetsarbeid og digitalisering. Rådmannen sin stab vil vere sentrale for å initiere og setje i verk ulike prosessar saman med leiarane i sektorane for å ha eit stadig fokus på bets mogleg utnytting av ressursar – til beste for heile Volda kommune.

Service og arkiv

Servicekontoret har fagansvar for dokumenthandtering i kommunen, herunder arkivordning og GDPR. I tillegg er dei politisk sekretariat, valansvarleg og syter for publikumsretta tenester. Behandling av skjenkesakser ligg per i dag til denne avdelinga. Det skal også vere bemanna servicekontor i Hornindal 3 dagar i veka.

Kultur

I organisasjonskartet for ny kommune er kultur utskilt som eiga avdeling under rådmannen sin stab. I kulturavdelinga ligg ansvar for kino, bibliotek i Hornindal og Volda, frivilligsentral og ungdomsklubb i Volda. Nytt frå 2020 er at Hornindal frivillegsentral mest truleg vert konvertert frå foreining til kommunal sentral. Vidare er avdelinga tillagt ansvar knytt til museum, kulturminne og ulike arrangement. I

den nye organiseringa er det tenkt tilført ei 50 % stilling som avdelingsleiar for kultur.

Personal

Personalavdelinga har fagansvar for løn og lønsforhandlingar, tilsettingar, permisjonsreglement og arbeidsreglement, sjukepengar og refusjon, pensjon og generell personalforvaltning. I tillegg har avdelinga eit overordna fagansvar for personalsaker, det vere seg disiplinærsaker, konflikthandtering, mobbing og trakassering og saker om vald og truslar om vald.

Personalavdelinga har i tillegg det administrative ansvaret for lærlingordninga i kommunen, samt for frikjøp av hovudtillitsvalde og hovudverneombod. Ansvaret for partsamarbeidet og samarbeidet med arbeidstakarorganisasjonane ligg også til personal.

Økonomi

Økonomi har fagansvar for rekneskap og økonomistyring. I tillegg har avdelinga ansvar for utadretta tenester som innkrevjing av skatt og avgifter, og Husbankordninga med Startlån, bustøtte og tilskot. Som stabseining har vi eit ansvar ut i avdelingane med oppfølging innan økonomistyring og finansforvaltning. I dette ligg også ansvaret med opplæring innan fagområda. Avdelinga har vidare ansvaret med å føre rekneskapen til Volda kyrkjeleg Fellelsråd. Det siste året har også avdelinga fått ansvaret med å koordinere mellom kommunen og innkjøpssamarbeidet i Ålesund.

Overordna mål

Rådmanns stab, Personal og Økonomi har som overordna mål å sørge for samhandling, koordinering, initialisering på tvers av sektorar for å saman nå dei mål og rammer som er satt.

Alle tre stabar er premissleverandørar innanfor sine fagområder. Fagområda kan avleiarar, tilsette og innbyggjarar opplevast som eit og det er viktig at dei oppfatar at det er «ei dør inn»

Vi må legge opp til eit årshjul som tek høgde for alle oppgåver som går på tvers av fagområder og deltaking frå leiarar og tilsette.

Økonomiske rammer

RÅDMANNENS STAB	År 2020	År 2021	År 2022	År 2023
Grunnlag rammer etter budsjettarbeid:				
Inntekt	- 9 564 000	- 9 564 000	- 9 564 000	- 9 564 000
Utgift	44 703 890	44 703 890	44 703 890	44 703 890
Rammer etter grunnlag budsjettarbeid:	35 139 890	35 139 890	35 139 890	35 139 890
Nye- og innsparingstiltak:				
Reduksjon administrative stillingar	- 1 500 000	- 3 000 000	- 3 000 000	- 3 000 000
Samanslåingseffekt, naturleg avgang	- 2 000 000	- 6 000 000	- 6 000 000	- 7 000 000
Vidare arbeid basert på KS analyse		- 7 000 000	- 15 000 000	- 20 000 000
Vurdere kinodrift	- 250 000	- 500 000	- 500 000	- 500 000
Reiselivsprosjekt	300 000	300 000	300 000	
Melde oss ut av Sunnmøre Friluftsråd		- 193 800	- 193 800	- 193 800
Tiltak økonomiplanperioden	- 3 450 000	- 16 393 800	- 24 393 800	- 30 693 800
Rammer år 2020 - 2023:				
Inntekt	- 9 564 000	- 9 564 000	- 9 564 000	- 9 564 000
Utgift	41 253 890	28 310 090	20 310 090	14 010 090
Rammer år 2020 - 2023:	31 689 890	18 746 090	10 746 090	4 446 090

Reduksjon administrative stillingar, samanslåingseffekt og vidare reduksjon basert på KS analyse

Gjennom kommunesamanslåinga har ein søkt å effektivisere drifta av dei to tidlegare kommunane. I personal- og økonomiavdelinga har ein også hatt ei stor satsing på digitalisering av enkle arbeidsoperasjonar. Det er eit mål at digitalisering skal frigjere tid, samt auke kvaliteten på det arbeidet som blir gjort på området.

I sentraladministrasjonen i ny kommune vil ein oppleve ei overtalligheit. Dette handlar om to ting. For det første har begge kommunane hatt ulike administrative funksjonar og tenester. Når ein slår i hop to einingar er det ikkje matematikk i at ressursbehovet er likt det dei to kommunane hadde frå før. I tillegg vil ein del oppgåver falle vekk på grunn av digitalisering. Ikkje berre i eiga avdeling, men og i andre avdelingar som ein fram til no har ytt tenester til.

Som eit siste moment ser ein at effekten av samanslåinga og naturleg avgang, ikkje er tilstrekkeleg. Det er ein overkapasitet i administrative stillingar som det ikkje er økonomisk berevne for å halde fram med.

Ei viktig oppgåve for personalavdelinga i 2020 er for det første å legge rammene for korleis ein på ein forsvarleg måte, i tråd med lov og regleverk, og i tett samarbeid med arbeidstakarorganisasjonane, kan redusere talet på stillingar i den nye kommunen. For det andre er det viktig at det kjem på plass ein strategi for

bemanningsplanlegging, slik at ein veit kva stillingar ein treng og kva kompetanse som må ligge til disse stillingane.

Vurdering kinodrift

Volda filmteater har vist kinofilmar i Volda sidan 1922, frå 1956 på Volda samfunnshus. Kinoen er eigd og drive av Volda kommune.

Med samanhengande drift i snart 100 år er Volda filmteater ein kulturinstitusjon med lang historie. For Volda som kulturstad og studiestad er Volda filmteater ein sjølvsgd og viktig institusjon. Volda filmteater har i dag fire tilsette som deler på om lag 1,5 årsverk. Kinosalen ligg i 2. etasje i samfunnshuset og har 190 seter i amfi og plass til 70 stablestolar på golvet. Kinokiosken ligg i 1. etasje med eit relativt godt utval, men manglande sjølvbetening. Kiosksalet utgjorde i 2018 28% av den samla omsetnaden. Samfunnshuset vart påbyrja renovert i 2017, med nytt ventilasjonsanlegg og nye vindauge. Solskjerminga i kinosalen vart ferdigstilt i mai 2019.

Volda samfunnshus og filmteateret er vert for to årlege filmfestivalar: Dokfilm i april/mai og AnimationVolda i september. Då vert det vist dokumentar- og animasjonsfilm frå morgon til kveld fire dagar i strekk. Festivalane vert besøkt av bransjefolk frå inn- og utland, samt studentar og noko lokalbefolkning. Volda filmteater leiger rimeleg ut teknisk utstyr og kinomaskinist til festivalane.

Samfunnshuset er gammalt og upraktisk. Eksteriøret er ikkje presentabelt, mest på grunn av påbegynt reovering som ikkje er fullført. Kinosalen ligg i 2. etasje, utan heis. Stolane i kinosalen er nedslitne, umoderne og ukomfortable. Lyst tregolv gir gjenskin og murveggar gjer akustikken i salen lite eigna for kinolyd. Gardiner, scenetepper og alt anna enn golvet har truleg ikkje vore reingjort på fleire tiår.

Kinokiosken har gammalt utstyr, dårleg avtrekk og upraktiske lagerforhold. Manglande sjølvbetening gjer at det sjølv ved små folkemengder vert lang kø, og ved større tilstrøymingar rekk ikkje alle filmstart.

Volda filmteater har dei siste ni åra fått tilført i snitt kr. 465 000,- pr. år over kulturbudsjettet. Dei tre siste åra har overføringane vore over snittet og aukande til kr. 730 000,- i 2018. Det har vorte sett i verk innsparingstiltak i 2019, mellom anna mindre bemanning, færre forestillingar og strengare innkjøpskontroll. Det er likevel sannsynleg at underskotet vil auke framover. Dette skuldast i hovudsak minkande

besøk, som igjen skuldast tilstanden til interiør/eksteriør og teknisk utstyr. Konkurransen frå andre oppgraderte kinoar som ligg i køyreavstand, vert meir og meir merkbar.

Volda filmteater og Volda samfunnshus treng akutt renovering og fornying. Dette gjeld alt frå interiør og teknisk utstyr, til ny kinokiosk og ferdigstilling av fasader.

- På kort sikt vil nye kinostolar, gardiner/tepper og fronthøgtalarar gjere den eksisterande kinosalen meir brukarvenleg og moderne.

- Ombygging til sjølvbetening i kinokiosken vil gjere det mogleg å ta unna større folkemengder med færre tilsette på jobb, eller gitt høve til to kasser ved dei store arrangementa. Den totale kinoopplevinga, og Volda filmteater sin konkurranseevne vil bli langt betre om publikum slepp stresset i billettkøa og kan handle kioskvarer i eige tempo.

- Enkel innreiing av salongen ved sidan av kinosalen ville gjort det mogleg å utvide aktiviteten knytt til kinoførestillingar, med barnebursdagar, kinoQuiz og andre sosiale samkome, noko som ville føre med seg auka inntekter.

På ikkje alt for lang sikt bør Volda kommune investere i ein ny kino med to salar, og moglegheit for ein tredje sal i framtida.

Med dei økonomiske utsiktene ein har i Volda kommune kan det synest urealistisk å sjå føre seg ei stor investering knytt til ny kino i komande økonomiplanperiode. Dersom ein skal halde fram kinodrift i Volda framstår det to alternativ; vidare driftssubsidiering med om lag kr. 800.000,- årleg eller omlegging av kinodrifta slik det er skissert ovanfor. Det vil utløyse eit investeringsbehov på om lag 1,8 million kroner og stenging for ombygging første halvår 2019. Alternativet er å legge ned kinodrift i Volda.

Reiseliv

Volda vert medlem av Visit Nordfjord frå nyttår. Destinasjon Ålesund og Sunnmøre (DÅS) og Ørsta kommune har vendt seg til Volda for å få med Volda kommune i Hjørundfjordprosjektet. 3 års prosjekt med kr 300 000 i innsats frå kvar kommune. DÅS bidreg med kr 180 000 i året og fylkeskommunen har gitt tilskot til prosjektet. Ørsta kommune har fått utarbeidd ein masterplan. Prosjektet no går ut på å gjennomføre masterplanen, men samtidig kunne revidere denne til å omfatte aksen Bjørke – Grodås. DÅS er arbeidsgjevar for ein prosjektleiar som skal arbeide opp mot

turoperatører og lokale aktører for å få utvikla opplevingspakkar. Tanken er også at prosjektleiaren kan yte tenester til lokale reiselivsaktører andre stader i begge kommunane. Volda kommune har eit potensial innanfor reiseliv. Ein må gå i dialog med Visit Nordfjord, lokale næringslag, bedrifter mv og avklare nærare satsing på reiseliv. Det vert avsett kr 300 000 årleg i 3 år til reiselivsprosjekt, og så får ein avklare nærare innhald og vinkling i eiga sak på grunnlag av avklarande prosessar med ulike aktører.

PERSONAL	År 2020	År 2021	År 2022	År 2023
Inntekt	- 992 000	- 992 000	- 992 000	- 992 000
Utgift	15 051 254	15 051 254	15 051 254	15 051 254
Rammer år 2020 - 2023:	14 059 254	14 059 254	14 059 254	14 059 254

ØKONOMI	År 2020	År 2021	År 2022	År 2023
Grunnlag rammer etter budsjettarbeid:				
Inntekt	- 1 205 000	- 1 205 000	- 1 205 000	- 1 205 000
Utgift	36 965 024	36 965 024	36 965 024	36 965 024
Rammer etter grunnlag budsjettarbeid:	35 760 024	35 760 024	35 760 024	35 760 024
Innsparingstiltak:				
Sentralisering skattefunksjon	- 640 000	- 1 280 000	- 1 280 000	- 1 280 000
Prognose premieavvik 2020-2023	- 42 532 362	- 34 230 000	- 34 230 000	- 34 230 000
Amortisering premieavvik frå 2020 -2022		8 506 472	15 352 472	22 198 472
Tiltak økonomiplanperioden	- 43 172 362	- 27 003 528	- 20 157 528	- 13 311 528
Rammer år 2020 - 2023:				
Inntekt	- 1 205 000	- 1 205 000	- 1 205 000	- 1 205 000
Utgift	- 6 207 338	9 961 496	16 807 496	23 653 496
Rammer år 2020 - 2023:	- 7 412 338	8 756 496	15 602 496	22 448 496

Pensjon

Både KLP og SPK har prognoser på positive premieavvik i økonomiplanperioden. Dette er inntekt som skal inn i rekneskapen til kommunen kvart år og nedbetalast (amortiserast) over ei fem års periode. I administrativt forslag er både premieavviket og nedbetalinga/amortiseringa lagt inn.

Sentralisering skattefunksjon

Frå og med 1. juni 2020 skal skatteoppkrevjarfunksjonen sentraliserast. Volda kommune vert trekt i rammetilskotet og det er då naturleg å utarbeide kostnader til funksjonen samt kjøp av arbeidsgjevarkontroll til Ålesund kommune. Heilårsverknad frå år 2021.

Årsverk

Årsverk Budsjett 2020	
Rådmanns stab	7,0
Service og arkiv	6,5
Politisk	1,4
Kultur	6,9
Rådmanns stab	21,8
Personal	8,1
Lærling	21,0
HTV og Verneombod	2,6
Personal	31,7
Økonomi	8,5
Økonomi	8,5

Område	Mål/Tiltak	Indikator
Samfunn	Innkjøpsstrategi	Ferdig sakshandsama i kommunestyret i 2020
Tenester	Kvalitetsheving på tenesteyting gjennom auka fokus på avvikshandtering	Fleire innmeldte avvik
Organisasjon	Arbeidsgivarstrategi	Ferdig sakshandsama i kommunestyret vår 2020
	Leiaropplæring	7 samlingar i 2020
	Strategi for bemanningsplanlegging - Rett kompetanse på rett stad.	Ferdig sakshandsama i 2020
	Sjukefråvær	10 % reduksjon frå gjennomsnitt i 2019
	STIM	2-4 møter i 2020
Økonomi	Gjennomgang økonomi og årsverk med alle leiarar. Månadsrapport til formannskapet og tertialrapport til kommunestyret.	7 rapporteringar i 2020, av desse 2 til kommunestyret
	Rådmann, økonomisjef og personalsjef skal aktivt inn i leiargruppene i sektorane for å sikre god økonomistyring	1 samling med kvar gruppe. Dette betyr 6 møter
	Utarbeide nedbemanningsplan i tråd med økonomiplan	Ferdig til ØPL 2021-2024

3.5 Oppvekst

Volda kommune har trygge barn og unge som deltek, meistar og lærer

Visjonen vår speglar eit optimistisk syn på framtida vår og kva vi ynskjer å oppnå. Visjonen skal vere ei inspirasjonskjelde for alle som arbeider i sektoren. Dei lovpålagde oppgåvene og måla styrer arbeidet vårt, medan visjonen peikar på det overordna målet og teiknar opp kursen vår.

Den interkommunale barneverntenesta som Volda er vertskommune for, utfører oppgåvene kommunen har etter barnevernlova. Tenesta skal saman med samarbeidspartnarar ha fokus på tidleg oppdaging og tidleg intervensjon.

Helsestasjonen si verksemd vert styrt av helse- og omsorgstenestelova (avgrensa til helsestasjonsverksemd), helsepersonellova (avgrensa til helsestasjonsverksemd) og folkehelselova. Dette inneber svangerskaps- og barselsomsorg, helsestasjon og skulehelseteneste og helsestasjon for ungdom og studentar. Kommunepsykologen er organisatorisk lagt til avdeling helsestasjon.

Volda kommune har 8 kommunale barnehager som utfører oppgåver styrt av barnehagelova m. forskrift og rammeplan for barnehagen. Spesialpedagogisk koordinator er organisatorisk lagt til avdeling barnhage. Kommunen har tilsyns- og rettleiingsansvar for dei 7 private barnehagane. Det er i tillegg ein open barnehage i kommunen.

Kommunen har 8 grunnskular som utfører oppgåver styrt av opplæringslova m. forskrift og læreplanverket for grunnskulen. Kulturskulen og logoped er organisatorisk lagt til avdeling skule.

Vaksenopplæring og integrering har ansvar for grunnskule og spesialundervisning for vaksne, norskopplæring og introduksjonsprogram. Tenesta utfører oppgåver styrt av opplæringslova og introduksjonslova.

Volda er ein del av interkommunal PPT, med Ulstein som vertskommune.

Tidleg innsats er eit grunnleggande prinsipp i sektoren, som skal arbeide førebyggjande for å fremje eit godt psykososialt miljø, ha ein helsefremjande funksjon og bidra til å jamne ut sosiale skilnader. Barn, unge og vaksne skal oppleve tryggleik og sosialt tilhøyr. Dei skal møte tilgjengelege tilsette med rett kompetanse og som er trygge i rollene sine.

Sektor for oppvekst skal vere ein lærande organisasjon der erfaringsdeling og kunnskaps- og ferdigheitsutvikling har fokus. Alle tilsette skal oppleve eit inspirerande miljø, fritt for krenking, mobbing, trakassering og diskriminering.

Økonomiske rammer

OPPVEKST	År 2020	År 2021	År 2022	År 2023
Grunnlag rammer etter budsjettarbeid:				
Inntekt	- 91 103 322	- 91 103 322	- 91 103 322	- 91 103 322
Utgift	384 567 553	384 567 553	384 567 553	384 567 553
Rammer etter grunnlag budsjettarbeid:	293 464 231	293 464 231	293 464 231	293 464 231
Innsparingstiltak:				
Kjøpe Bratteberg barnehage og flytte Sollia barnehage		- 1 100 000	- 2 200 000	- 2 200 000
Legge ned Austefjorden skule og barnehage	- 1 300 000	- 2 700 000	- 2 700 000	- 2 700 000
Reduksjon kontaktlærarar i grunnskulen	- 325 000	- 650 000	- 650 000	- 650 000
Skuleskyss, endring i kommunalt skyssreglement	- 75 000	- 150 000	- 150 000	- 150 000
Stenge symjehall i kommunen (2 stk)				- 400 000
Betre ressursutnytting knytt til spesialundervisning	- 75 000	- 150 000	- 150 000	- 150 000
Feriestenging barnehagar	- 200 000	- 500 000	- 500 000	- 500 000
Reduksjon Læringsenteret som følge av mindre flyktning	- 200 000	- 500 000	- 500 000	- 500 000
Flytte læringsenteret til Vikebygda skule		- 1 050 000	- 1 500 000	- 1 500 000
Tiltak økonomiplanperioden	- 2 175 000	- 6 800 000	- 8 350 000	- 8 750 000
Rammer år 2020 - 2023:				
Inntekt	- 91 103 322	- 91 103 322	- 91 103 322	- 91 103 322
Utgift	382 392 553	377 767 553	376 217 553	375 817 553
Rammer år 2020 - 2023:	291 289 231	286 664 231	285 114 231	284 714 231

1. Strukturell endring i barnehagedrifta

Bakgrunn: Ut frå utrekna behov må driftsnivået innanfor barnehage ned. Dette inneber at ein må redusere talet på einingar. Læringsverkstedet tilbyr Volda kommune å ta over bygning og drift ved Bratteberg barnehage. Etersom det er overkapasitet på barnehageplassar i sentrum, kan Volda kommune då legge ned Sollia barnehage, og flytte drifta til Bratteberg.

Potensiale: kr 2 200 000,- pr år

Konsekvens: Volda kommune vil gjennom dette tiltaket kunne gje born og tilsette betre fysisk miljø, inkludert arbeidsplassar til tilsette. Ei større eining vil gje høve til betre ressursutnytting, som også vil vise at i utrekninga av tilskot til private barnehagar.

Ein må også kunne ha forventning om at betre fysiske arbeidsmiljø vil bidra til lågare sjukefråvær.

2. Legge ned drifta ved Austefjord skule og Austefjord barnehage.

Bakgrunn: Driftsnivået i skuledrifta må ned. Grunnskuledrifta representerer ein vesentleg del av samla drift, og ein vert nødt til å redusere talet på einingar.

Potensiale: kr 2 700 000,- pr år

Konsekvens: Borna vil få tilbod om barnehageplass i Volda eller Grodås. For føresette som har reiseveg til arbeid vil det med andre ord vere eit tilbod i begge retningar.

Elevane vert skyssa til Hornindal skule. Reisetida mellom skulane er om lag 15 min.

Nokre elevar vil få noko lenger reisetid, medan andre ikkje vil få monaleg lengre reisetid enn i dag.

3. Reduksjon i talet på kontaktlærarar

Bakgrunn: I klasser over 20 elevar er det mest som regel sett i to kontaktlærarar. Det lovpålagde er ein kontaktlærar. Dersom ein hadde hatt økonomi til det ville det vere gode faglege grunnar til å prioritere to kontaktlærarar, men det har ein årskostnad i voldaskulen på kr 650 000,- pr år.

Potensiale: kr 650 000,- pr år

I tillegg til denne kostnaden fyl det ein kostnad med ein time redusert undervisning for kontaktlærar. Denne vert i all hovudsak finansiert gjennom tidsressurpotten, som skulane uansett skal ha tildelt etter tal på elevar på den enkelte skule. Å ta vekk ein kontaktlærar vil ikkje gje innsparing på timeressursen, sidan skulen uansett skal ha den tildelt i si ramme.

Konsekvens: Det vil kunne gje redusert oppfølging av elevar, men framleis stettar dette lovkravet.

4. Innsparingar i skuleskyss

Bakgrunn: Utover ordinær skuleskyss som fylkeskommunen er ansvarleg for, kostar kommunen noko skyss i tillegg.

Det er gjort vedtak om at elevar frå Austefjorden som starta på Volda ungdomsskule før Indre Volda skulekrins vart vedteke skal få halde fram der ut grunnskulen. Sidan dette formelt ikkje er nærskulen til elevane, må Volda kommune betale for ekstra kostnader knytt til skuleskyssen for desse elevane. I 2023 vil desse kostnadene falle vekk.

Kommunen betalar for skyssen til elevane frå Lid når dei skal heim frå Mork skule. Dette er ei ordning som kom i stand då Lid skule vart nedlagt. Årsaka er at dei førsette ikkje ynskjer at vegen gjennom Alida skal nyttast.

Då skulen på Lid vart nedlagt i 2010, var det strid kring organiseringa av skuleskyssen. I utgangspunktet er det Møre og Romsdal fylkeskommune som er ansvarleg for skuleskyssen, sidan elevane har rett til slik skyss grunna avstand.

Foreldra klaga på den planlagde skyssen den gong. I møte med Fjord1, der ordføraren var tilstades, vart det for skuleåret 2010/2011 semje om ei ordning der det vart nytta minibuss om Sørestranda etter skuletid. Kostnaden vart delt mellom kommunen og fylkeskommunen. Året etter fekk kommunen melding om at fylkeskommunen ikkje lenger kunne delfinansiere denne løysinga, og kostnaden har etter det vore Volda kommune sin.

Elevane har rett til ordinær skuleskyss i regi av fylkeskommunen, og Volda kommune må kunne legge til grunn at det fylkeskommunen legg opp til er forsvarleg.

Potensiale: kr 150 000,- pr år

Konsekvens: Elevane nyttar ordinær skuleskyss i regi av fylkeskommunen.

5. Betre ressursutnytting – spesialpedagogiske tiltak

Bakgrunn: Volda kommune har logoped i 100 % stilling som gir logopedhjelp til born og elevar. Det har vore ein låg terskel for å få slik hjelp, og det har ikkje vore krav om sakkunnig tilråding. Ein ser at andre kommunar har ein annan praksis enn Volda kommune på dette området.

Kommunen har plikt til å gje logopedhjelp og audiopedagogiske tenester der det inngår som ein del av det spesialpedagogiske tilbodet avhengig av kva som fyl av enkeltvedtaket om spesialundervisning.

I forslaget om å redusere stillinga til logoped er det lagt til grunn at kommunen sin praksis vert endra i retning av primært å følgje opp rettane til born og elevar som etter sakkunnig tilråding har krav på slik hjelp.

Logopedhjelp som vert gitt som ein del av spesialundervisninga må skiljast frå tilfelle der det er behov for annan type logopedbehandling som følgje av sjukdom, skade eller lyte. I desse tilfella er det staten ved NAV HELFO som skal vurdere om søkeren fyller krava til støtte til slik behandling etter folketrygdlova § 5-10.

Potensiale: kr 150 000,- pr år

Konsekvens: Terskelen for å få logopedtenester til born og elevar vert heva ved at det i større grad vert sett som krav at det skal ligge føre ei sakkunnig tilråding. Mogelegheita for føresette til å melde saker direkte vert avgrensa, men det vil likevel vere høve for barnehagar og skular å melde saker etter drøfting med logoped eller i tiltaksmøte med PPT.

I tillegg vil alle born og elevar som får tilrådd logopedhjelp som ein del av eit spesialpedagogisk tilbod ha rett på slik hjelp.

Ein vurderer ikkje at dette tiltaket vil vere til hinder for tidleg innsats.

6. Generelle innsparingar i barnehage og skuledrifta

Potensiale: kr 500 000,- pr år

Konsekvens: Innan barnehagedrifta er det vanskeleg å finne område som har innsparingspotensiale. Bemanninga er berekna ut i frå normkrava, og ikkje noko utover det. Det tyder at det ikkje er kompensert for plantida til pedagogane.

I driftsbudsjetta til barnehagane er det ikkje rom for innsparing.

Tiltaket som då står att er å setje inn vikar ved sjukdom berre der ein vurderer det som naudsynt for å sikre tilstrekkeleg tilsyn med tanke på liv og helse.

Endra vedteker, der det er foreslått tre veker sommarstengt, kan gje innsparing. Vert endringa vedteke, kan ein estimere ei innsparing på kr 300 000,-

Innan grunnskuledrifta kan ein mellombels redusere driftsbudsjetta til innbu og utstyr samt fritt undervisningsmateriell/læremiddel. Grunna auka digitalisering er det allereie kutta i budsjettet til undervisningsmateriell.

Reduksjon i driftsbudsjetta til grunnskulane vil få konsekvensar for det tilbodet skulane skal gje elevane.

7. Reduksjon i drifta ved Volda læringscenter

Potensiale: kr 500 000,- pr år

Bakgrunn: Nedlegging av asylmottak for vaksne og asylmottak for einsleg mindreårige har redusert inntektene til Volda læringscenter vesentleg på kort tid. Volda læringscenter har tilsvarende redusert drifta. Færre busettingar av flyktingar gir grunn til å vurdere talet på tilsette innan busetting og kvalifisering.

8. Flytte drifta ved Volda læringscenter til Vikebygda skule

Bakgrunn: Grunnskuledrifta ved Vikebygda skule vert etter planen avslutta sommaren 2021. Volda læringscenter leiger lokale i Hamna 20, og betaler årleg leige på kr 1 500 000,-

Lokala i Vikebygda vil kunne romme drifta av Volda læringscenter, og kommunen vil ved å flytte drifta kunne redusere leigekostnadene.

Potensiale: kr 1 500 000,- pr år

Konsekvens: Tiltaket krev noko utgreiing, og det kan vere at bygningsmassen i Vikebygda treng nokre tilpassingar for å gjere det tenleg til Volda læringscenter si drift.

Drifta vil ikkje ha same sentrale lokalisering som før, men ein vurderer at kommunikasjonstilbodet er slik at det ikkje vil vere til vesentleg ulempe for elevar/brukarar.

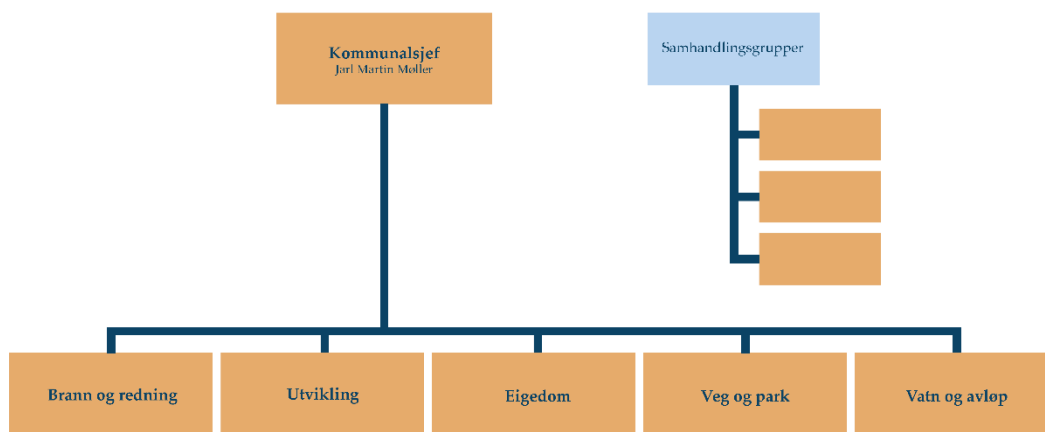
Årsverk

Årsverk Budsjett 2020	
Stab oppvekst	2,3
Barnevern	55,9
Helsestasjon og jordmor	11,0
Barnehage	84,1
Skule	202,0
Vaksenopplæring og integrering	16,8
Oppvekst	372,0

Område	Mål/Tiltak	Indikator
Samfunn	Barn, unge og voksne deltek og er inkludert i fellesskapen	Elevundersøking
		Ungdata-undersøking
		Skulebidragsindikator
		Kommunebarometer
		Foreldre/ Brukarundersøking
Tenester	Sektoren stettar lovkrava for tenestene	Tidsfristar vert halde
		Fylkesmannen stadfestar kommunen sine vedtak i klagesaker
	Barn og voksne møter samanheng i tenestene	Tverrfagleg samhandlingsteam
	Barn vert høyrte i saker som gjeld dei, og tenestene vert ytt i samarbeid med dei føresette	Modell/handlingsplan for systematisk identifisering og oppfølging av utsette barn etter modell frå BTI
		Barn blir høyrte i saker som gjeld dei, og omsynet til barnet sitt beste er vurdert i saker som vedkjem dei
Godt allment tenestetilbod der den enkelte blir sett og møtt	Utarbeide kompetanseplan for	

Område	Mål/Tiltak	Indikator
		tenestene med særleg merksemd på samhandling
		Gjennomføre COS-opplæring mellom tilsette
		Opprette tverrfaglege samhandlingsgrupper i bhg og skule
		Nettverksmøte og familieråd
		Informasjon og kommunikasjon via digitale verktøy/plattformer
Organisasjon	Utarbeide oppvekstplan/ plan for barn og unge	Utarbeidd i løpet av 2020
	Redusert sjukefråvær	Redusere sjukefråværet med 10 % i 2020 samanlikna med 2019
	10-faktor undersøking	I prosess med dei tilsette medvite og målretta arbeide med dei områda med størst utviklingspotensiale
	STIM-møte	Minst 2 STIM-møte pr år
	Medarbeidar samtale	Gjennomføre medarbeidersamtale med alle tilsette
Økonomi	Halde tildelt økonomisk ramme	Månadlege rapporteringar
		Rådmann/øk.sjef på leiarmøte

3.6 Samfunnsutvikling

Samfunnsutvikling

Sektoren har fem avdelingar med om lag 90 årsverk. Ansvarsområdet til sektoren er stort og har ei nøkkelrolle med omsyn i å utløyse auka verdiskaping i kommunen på fleire felt. Sektoren ønskjer å følgje opp visjonen «Der teknologi og tradisjon møtest» ved å vere ein god tilretteleggjar for lokalsamfunnet. I rolla som arbeidsgjevar skal ein bidra og stimulere til skaparkraft og kreativitet blant egne tilsette.

Kommunereform og innføring av ny struktur har naturleg nok medført ei ekstra belastning for dei involverte, men ein er sikker på at organisasjonen er «sydd» saman på ein god måte». Likefullt vil det vere naudsynt å vere dynamiske og ha endringskultur i organisasjonen slik at ein når dei krav og målsetjingar som vert satt for sektoren til ei kvar tid. Ein har stor tru på at organisasjonen er godt rusta til å møte framtidige utfordringar og ein er opptatt av å prioritere stramt dei ulike tiltaka ein er med på.

Eigedom

Ansvarsområdet har eitt samordna ansvar for ei forsvarleg, fagleg, rasjonell og kostnadseffektiv eigedomsforvaltning. Forvaltning av kommunen sine eigedomar slik skal vere berekraftig og ein skal ivareta brukarane sine behov for gode, raske og tilfredstillande løysingar.

Vatn og avløp

Ansvarsområdet vatn og avløp skal dekkje innbyggjarane sine tenestebehov på ein tilfredsstillande måte. Ein skal gjennomføre arbeid og prosjekt på ein kostnadseffektiv måte som gir innbyggjarane/ brukarane gode, sikre, funksjonelle og kostnadseffektive anlegg med omsyn til framtidige drifts- og vedlikehaldskostnader.

Veg og park

Ansvarsområdet skal dekkje innbyggjarane sine tenestebehov på ein tilfredsstillande måte innafor tenester knytt til veg med tilhøyrande infrastruktur inkl. veglys, kyrkje, park, idrettsområde, friområde og leikeplassar, hamn og EKOM (breiband).

Utvikling

Ansvarsområdet skal dekkje innbyggjarane sine tenestebehov på ein tilfredsstillande måte innafor tenester knytt til eigedomskattekontor, spelemidlar og idrettsplan, areal-/reguleringsplanlegging, byggje-/ delesakshandsaming, kart/oppmåling, landbruk, oppfølging av ulovleg forureining, overordna kommuneplanlegginga inkl kommunedelplanar, temaplanar, ROS mv og miljø og klimasaker

Brann

Ansvarsområdet omfattar brann og redning og skal følgje opp brannlova §1 sitt formål om å verne liv, helse, miljø og materielle verdiar mot brann og eksplosjon, mot ulykker med farlig stoff og farlig gods og andre akutte ulykker, samt uønska tilsikta hendingar.

Overordna mål

Sektoren har som overordna mål å sørge for å yte gode tenester med høg kvalitet, god budsjett disiplin, samhandling og koordinering på tvers av sektorar og avdelingar for å saman nå dei mål og rammer som er satt av kommunestyret og administrativ leiing.

Ein skal best mogleg sikre likeverdige tenester til innbyggjarane og legge til rette for heilskapleg og samordna samfunnsutvikling. Ein må gjennom si verksemd vise handling knytt til økonomi, bærekraft, miljø og stimulere til at arbeidsplassen er utviklande og attraktiv for dei tilsette.

Økonomiske rammer

SAMFUNNSUTVIKLING	År 2020	År 2021	År 2022	År 2023
Grunnlag rammer etter budsjettarbeid:				
Inntekt	- 65 756 592	- 65 756 592	- 65 756 592	- 65 756 592
Utgift	121 992 839	121 992 839	121 992 839	121 992 839
Rammer etter grunnlag budsjettarbeid:	56 236 247	56 236 247	56 236 247	56 236 247
Innsparingstiltak:				
Samferdsel, redusert vegvedlikehald	- 1 000 000	- 1 000 000	- 1 000 000	- 1 000 000
Eigedomsforvaltning, redusert vedlikehald	- 1 500 000	- 1 500 000	- 1 500 000	- 1 500 000
Sektor for samfunnsutvikling generelt	- 250 000	- 500 000	- 500 000	- 500 000
Tiltak økonomiplanperioden	- 2 750 000	- 3 000 000	- 3 000 000	- 3 000 000
Rammer år 2020 - 2023:				
Inntekt	- 65 756 592	- 65 756 592	- 65 756 592	- 65 756 592
Utgift	119 242 839	118 992 839	118 992 839	118 992 839
Rammer år 2020 - 2023:	53 486 247	53 236 247	53 236 247	53 236 247

Kommentar til tiltaka

Det vil vere utfordrande å løyse alle oppgåver, slik avdelinga utfører oppgåveløysing i dag, sett i forhold til dei ressursane som ligg i budsjettamma. Fleire tenester har utfordringar, men sektoren er offensiv med omsyn til å sjå nye måter å arbeide på og drive mest mogleg ressurseffektivt.

Det er lagt opp til innsparingstiltak i storleik 2 750 000 for sektoren samla sett for 2020. I tillegg kjem sektoren sin andel av den samla innsparinga på 3 500 000 kr knytt til nedbemanning.

I forslaget som er lagt fram vert det peikt på 2 avdelingar og ein generell post for sektoren. I første halvår 2020 vert det lagt opp til ein innsparingsprosess i heile sektoren med basis i analyse rapport frå KS konsulent. Prosessen med å redusere drifta i tråd med krava som er lagt til grunn i budsjettutkastet vil gjelde alle avdelingar i sektoren og må skje i samarbeid med tilsette. Ein kan ikkje sjå bort frå tiltak som medfører at tenester vert lagt ned, reduksjon i stillingar og utvida samarbeid med andre kommunar på fleire områder for å nå målsetjingane.

Viktige og sentrale element i drift av avdelinga er å sjå forbetringar som gir rom for tenesteutvikling for innbyggjarane og at tildelte ressursar vert utnytta best mogleg sett i forhold til dei utfordringar ein har til eikvar tid.

Forventningar og krav frå fleire hald mot tenestetilbod og leveranse vil utfordre sektoren. Sektoren må vere budd på konflikthulle forslag for å balansere drifta og slik det ser ut i tida framover kan ein ikkje unngå nedtrekk, strukturendringar og vurdering av bemanningsnivå både i eigen sektor og i andre sektorar i kommunen.

Det vil derfor i tida framover vere naturleg å iverksetje prosess knytt til omstilling og omstrukturere arbeidsområder.

Sektoren skal legge fram plan for nedbemanning, kortsiktige og langsiktige innsparingstiltak innan 01.03.2020.

Årsverk

Årsverk Budsjett 2020	
Stab samfunnsutvikling, inkl prosjekt	9,0
Eigedom	41,4
Utvikling	9,6
Brann/Feiing	5,0
Veg/Park	11,9
Vatn/Avløp	13,4
Samfunnsutvikling	90,4

Målkart

Område	Mål/Tiltak	Indikator
Samfunn	Kommuneplanen sin arealdel	Vedtak i KST
	Grad av prosjektgjennomføring (gjennomføringsevne)	Over 90%
Tenester	Tenestene skal vere i samsvar med lov og forskrifter	100 % stadfesting av vedtak frå fylkesmannen
Organisasjon	Sjukefråvær	10% reduksjon frå gjennomsnitt 2019
	STIM møter	2 STIM møter pr. avdeling/seksjon
	Leiarutvikling og leiaropplæring	100% deltaking frå leiarane
	10-faktor	Forbetring på 50 % av faktorane frå førre undersøking
Økonomi	Tilpasse standard på tenestene i tråd med budsjettramme	Held tildelt budsjett
	God og effektiv prosjektstyring	Innføring av månadsrapportering på relevante indikatorar

Investeringar 2020-2024

Eit mål for administrasjonen er å få til eit realistisk investeringsbudsjett som ein har

kapasitet til å gjennomføre. Sektoren har ei målsetjing der grad av gjennomføring skal vere over 90%.

Større prosjekt som har prioritet i 2020:

- Volda campus arena
- Ferdigstilling av næringsområde Rotset
- Ferdigstille flaumprosjekt del 1
- Nytt symjeanlegg
- Ny ungdomskule
- Brannstasjon Hornindal
- Ombygging Vikeneset Renseanlegg
- Søre Bjørkedal avløpsrensing
- Løvland bustadfelt
- Grodås aust, infrastruktur
- Prosjektering av nytt renseanlegg for vatn i Volda
- Vurdering overtaking Høydal vassverk
- Utviklingstiltak Volda sentrum
- Strategisk eigedomsutvikling
- Oppgradering kommunale bygg
- Trafikktrygging Bratteberg

I tillegg er det ei rekkje andre prosjekt som får overført rammer frå tidlegare år.

Prosjekt som vert overført til 2020:

Namn	Kommentar
KomTek og GisLine	Kommunereform, ferdig 2020
Omsorgssenteret, sentralkjøkken	Ferdigstilling 2019/20
Ny Øyra skule (ki)	Garantisum 500 000kr overføres
Omsorgsbustader (5stk) Doktorhaugen	Garantisum 500 000kr overføres
ROP (rus og psykisk helse) 7 stk (midl.bustadar)	Garantisum 500 000kr overføres
EPC gjennomføringstiltak	Delvis overført, gjennomgang av tiltaksliste 1 kvartal 2020
4.etasje omsorgssenteret	Ferdigstilling 2019/20
Folkestadtun - oppgradering	Ferdigstilling 2019/20
Legesenteret	Ferdigstilling 2019/20
Bratteberg skule - flytting av brakker	Ferdigstilling 2019/20
Næringsområde Øvre Rotset	Ferdigstilling 2019/20
Utbygging bustadfelt K 10, Klepp	Etter 2020

Namn	Kommentar
Flaumtilpasningstiltak Volda sentrum, Melshornsida	Ferdigstilling 2019/21
Utbygging veglys til LED finansiert ved straumsparing	Ferdigstilling 2019/20
Samleveg Urbakkfoten	Etter 2020
Opprusting Engesetvegen forbi omsorgsenteret til samleveg	Etter 2020
Infrastruktur EKOM (Grodås mm)	Ferdigstilling 2020
Raudemyrvegen. samleveg	Etter 2020
Kleppevegen, samleveg	Etter 2020
Myrtun -nytt tak og oppgradering verksted/lager	Ferdigstilling 2020
Forbygging Vikaelva	Overført Hornindal - Ferdigstilling 2020
Strandpromenade del 2	Overført Hornindal - Etter 2020
Veg geilekrysset til Fannemel	Overført Hornindal - Etter 2020
Opparbeiding Løvland, igong. Må overførast	Overført Hornindal - Ferdigstilling 2020
Kommunal veg Lida	Overført Hornindal - Etter 2020
Trafikksikring	Overført Hornindal
Offentleg toalett, (Gro-bygget)	Overført Hornindal - Ferdigstilling 2020
Grodås- aust	Overført Hornindal - Ferdigstilling 2020

VA prosjekt 2019 med ferdigstilling 2020:

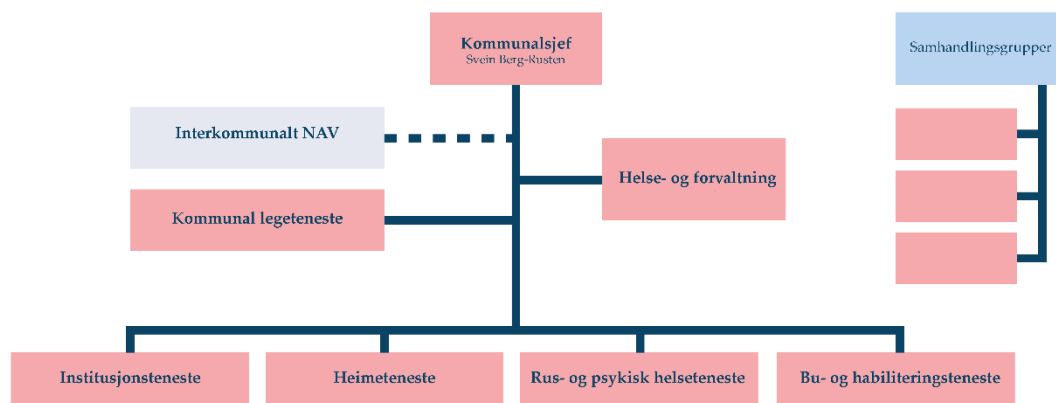
Myravegen (ØRN)
Løvland bustadfelt
Grodås Aust
Infrastruktur Volda Campus Arena
Ombygging Vikneset RA
Reinseanlegg Søre Bjørkedalen
Avløpsreinseanlegg Fyrde
Avløpsledning Folkestad
VA utskifting Porsemyrvegen 2017
Prosjektering og bygging av nytt HB2

VA prosjekt 2020:

Opparbeiding Raudemel Industriområde
Strandfeltet
Raudemel Industriområde vassforsyning
Overtaking og oppgradering av Høydal vassverk

Samla oversikt over prosjekt og gebyrsatsar kjem i eiga sak.

3.7 Helse og omsorg

Helse- og forvaltning

I avdeling for helse- og forvaltning skal alle tenestesøknader vurderast og fattast enkeltvedtak på. Likebehandling og forsvarlege tenester er førande for arbeidet. Felles strategi og fokus på folkehelsearbeid, samordning av frisklivsentralar, god utnytting av samla rehabiliteringsressursar, ergoterapiteneste som bidreg sterkt til sjølvshjelpsmoglegheiter for innbyggjarane og koordinerande eining som bistår i samordning der behovet for ulike tenester er behov.

Kommunal legeteneste

All kommunal legeteneste er samla i ei avdeling, inkludert sjukeheimslege, fastlegeordning, ulike offentlege legeoppgåver og nyleg vedteken interkommunal legevaktsordning. I tillegg ligg ansvaret for miljøretta helsevern og kommunalt smittevern her. Kommuneoverlegen er leiar for avdelinga.

Institusjonsteneste

Denne avdelinga er lokalisert i 2. og 3 etg av Volda omsorgssenter og institusjonsplassar i Hornindal omsorgssenter. Den nye kommunen vil ha ei korttidsavdeling, denne vert lokalisert i Volda og må gradvis utvide kapasitet for å handtere behovet. Behovet for korttidsplassar aukar mellom anna fordi ein aktivt jobbar for at folk skal kunne bu heime lenger. KAD(kommunal akutt døgnplass, også kalla ØH, øyeblikkeleg hjelp) vert for alle voldingar, på korttidsavdelinga i

Volda. Pasientar med behov for skjerma plass knytt til ei demensdiagnose, vert vurderte for plass på Volda omsorgssenter. Institusjonsplassane i Volda og i Hornindal er potensielt for alle innbyggjarane, uavhengig kvar i kommunen ein er busett.

Heimetenestene

Heimetenestene vil jobbe målretta for å kunne legge til rette for at folk skal kunne bu heime så lenge som råd. Førebyggjande heimebesøk er fokusområde, «kva er viktig for deg»- like eins, nytte ulike tenestetilbod, samarbeid mellom tenesteområder, hjelpemiddel, teknologiske løysingar, dagtilbod mm er eksempel på korleis ein vil jobbe for at folk skal kunne bu heime lenger. Terskelen for å få fast plass i døgnbemanna omsorgsbustad er høg, ikkje minst også fordi talet slike bustader har gått ned samanlikna med 2019 pga utfasinga av Mork bustader. Geografisk har kommunen ein krevjande geografi, dette vert ytterlegare utfordrande i 2020.

Rus og psykisk helseteneste

Denne tenesta gjennomfører ei omorganisering, der ein tek ned stasjonær bemanning på Sevrinhaugen 7 til fordel for å fordele denne ressursen utover i heile kommunen, inkludert også på kveld, til dei som treng slik teneste. Dette grepet vert gjort for å handtere stadig fleire som etterspør teneste. Samarbeid og utnytting av samla fagkompetanse og satsing på lågterskeltilbod vert stadig utfordra. Utviding og samanslåing stiller nye krav, ikkje minst også fordi tilsvarande teneste ikkje har vore definert i Hornindal, noko som noko redefinering av ressursbruken i «gamle» Volda.

Bu- og habiliteringsteneste

Bu- og habiliteringstenesta er allereie godt i gang med å kople saman eksisterande teneste i Hornindal med tenesta i Volda. Tenesta inkludere også Blåbærhaugen(tidlegare avlastning for barn og unge), ei teneste vi har erfart har fått omfattande utfordringar «i fanget» ved nokre høve. Likeeins er ansvaret for oppfølging av BPA- ordninga her(brukarstyrt personleg assistanse), ei ordning ein også har efaringar med kan få nye krevjande og omfattande oppdrag ein ikkje kan forutsjå. I denne tenesta ligg dei fleste tiltaka kommunen årleg reknar på i høve søknad om refusjon frå staten på «særleg ressurskrevjande tenester».

Sektor helse- og omsorg

Sektoren har så vidt starta arbeidet med utarbeiding av ny helse- og omsorgsplan. Som del av dette arbeidet vil det bli jobba med ulike fagplanar som smittevernplan, rehabiliteringsplan, demensplan kanskje m.fl. Elles vil m.a. følgjande tema vere i fokus:

- Rekruttering av fagkompetanse.
- vil vurdere nye måtar å forvalte fagansvar på som f.eks sjukepleieteam i institusjonsdrift og heimetenester
- heiltidskultur
- «tett på»- samtalar
- leiing, inkl. personalansvar, drift/ økonomi
- sjukefråvær
- digitalisering/ velferdsteknologi

Økonomiske rammer

HELSE OG OMSORG	År 2020	År 2021	År 2022	År 2023
Grunnlag rammer etter budsjettarbeid:				
Inntekt	- 70 277 906	- 70 277 906	- 70 277 906	- 70 277 906
Utgift	336 741 399	336 741 399	336 741 399	336 741 399
Rammer etter grunnlag budsjettarbeid:	266 463 493	266 463 493	266 463 493	266 463 493
Innsparingstiltak:				
Reduksjon Psykisk helseteneste som følge av mindre flyktingar	- 250 000	- 500 000	- 500 000	- 500 000
Revurdering innsparing Mork bustadar	- 1 000 000	- 1 000 000	- 1 000 000	- 1 000 000
El bil effekt				- 1 440 000
Tiltak økonomiplanperioden	- 1 250 000	- 1 500 000	- 1 500 000	- 2 940 000
Rammer år 2020 - 2023:				
Inntekt	- 70 277 906	- 70 277 906	- 70 277 906	- 70 277 906
Utgift	335 491 399	335 241 399	335 241 399	333 801 399
Rammer år 2020 - 2023:	265 213 493	264 963 493	264 963 493	263 523 493

I løpet av november 2019 vert Mork bustader utfasa som døgnbemanna bustader innanfor eldreomsorga. I sin rapport i 2018 over status i pleie- og omsorg, stilte Agenda Kaupang spørsmål omkring profilen på heimebaserte tenester i ny kommune. I oppfølging av dette har det blitt jobba med å fase ut Mork bustader til fordel for å styrke tenester og funksjonar som må erstatte reduksjon i kapasitet på omsorgsbustader. Det har ikkje vore planen å bruke heile budsjettet til Mork til denne styrkinga, men kunne frigjere 3 – 3,5 mill.

Planen for vriding av ressursane ved nedlegging av Mork kan visast slik:

	Budsjett 2019	Heimetenester	Rehabilitering	Sjukaheimslege	Korttidsavdeling	
Mork Bustader	9002307					
Auke ressurs				500000		40% stilling
Sjukaheimslege		1500000			1500000	4 x 100% stilling
Praktisk bistand		600000				1 x 100% stilling
Dagopphald		150000				Transporttilbod
Fysioterapeut			500000			100% stilling - lønstilskot
Ergoterapeut			700000			100% stilling
Teknisk drift						50% stilling

I budsjettet for 2020 foreslår ein ytterlegare reduksjon på 1 mill på utfasinga. Heilt konkret vert dette tenkt spart inn slik:

1. Styrka stilling til praktisk bistand redusert frå 100% til 50%.
Innsparing 300.000,-
2. Transport til dagtilbod, Folkestadtun, avsett 150.000,-
Innsparing 150.000,-
3. 100% fysioterapeutstilling, styrking av rehabiliteringsfunksjon
Innsparing 500.000,-

I tillegg foreslår ein å ta vekk 5% stilling som lege knytt til kommunalt demensteam, 40.000,-

Reduksjon rus- og psykisk helseteneste, forslag om reduksjon 250.000 i 2020, auka til 500.000,- i 2021.

Redusert tal flyktingar gir forventet redusert behov for tenester. Innsparinga må effektuerast gjennom å la vere å tilsette ny person om stilling vert ledig, evt. ved oppseiingsprosess. Det vil truleg også medføre ein intern prosess, der ein evt må gjere omrokkingar, avhengig av kva stilling som evt vert fristilt.

Nytt tiltak, Elbil effekt

Bakgrunn for tiltaket:

Sektor helse- og omsorg leasar i dag bilar gjennom avtale framforhandla gjennom innkjøpsamarbeidet med Ålesund. I denne avtalen er El-bilar ikkje tilbode som alternativ. Sektoren har akkurat levert inn bilar etter utgått leasingperiode og nye bilar er på plass med 36 mnd leasingperiode. Bilane vi har anskaffa no nyttar fossilt drivstoff, nokre er hybridbilar.

Før neste leasingperiode er utgått vil ein ha gjennomført plan for oppmontering av laddestasjonar. Ein vil erstatte alle leasingbilane med Elbilar. Sparepotensialet fordeler seg på mange område: leasingkostnader, redusert drivstoffkostnad, servicekostnader, årsavgift og ikkje minst tilbakeleveringskostnader. Dette er også eit viktig klimatiltak. Med årleg køyrelengde på 10 – 20.000km, vil forventet levetid på elbil kunne vere 7 – 12 år. Forventa årleg gevinst vil vere ca. 1,4 mill.

Årsverk

Årsverk Budsjett 2020	
Helse og forvaltning	34,0
Legeteneste	14,0
Institusjon	98,0
Heimeteneste	77,2
Bu- og habiliteringstenester	80,4
Rus- og psykisk helse	28,6
Helse og omsorg	332,1

Målkart

Område	Mål/Tiltak	Indikator
Samfunn	Ny helse- og omsorgsplan er utarbeidd, inkl. fagplanar for habiliterings/rehabilitering, smittevernplan, demensplan	Vedtatt i KST
	Innbyggjarane skal kjenne seg trygge	Opning av ny interkommunal legevakt
Tenester	Helse- og omsorgstenestene skal bidra til at den enkelte i størst mogeleg grad blir istand til å ta vare på seg sjølv.	Talet langtidsplassar vert redusert.
		Tal korttidsplassar vert auka
		Tal brukarar av Dagtilbod for eldre skal aukast
		Tal tryggleiksalarmar skal aukast.
		Bruk av GPS for heimebuande skal aukast
		Tal Evondos medisindispenser skal aukast

Område	Mål/Tiltak	Indikator
		Kor mange i arbeidsfør alder returnerer til arbeidslivet etter deltaking i Frisklivssentralen?
		Kor mange fortsette å bu heime etter å ha mottatt kvardagsrehabilitering og kor lenge vart dei buande heime.
	Helse- og omsorgssektoren skal sikre god rekruttering av fagkompetanse	Tal rekrutterte i høve utlyste stillingar skal målast fortløpande.
		Oppdatert kompetanseplan
Organisasjon	Arbeidsmiljø målt ved 10 faktor over landssnittet	«Tettpå»- samtalar leiaroppfølging/leiarretteiing, 1 x per måned
	Sjukefråvær	Felles møtepunkt i høve førebygging av sjukefråvær for avdelingsleiarar og seksjonsleiarar, 6 x per år. Dette i tråd med IA avtalens prioriteringar 2019-2022
		10% reduksjon på gjennomsnitt 2019
Økonomi	Halde dei økonomiske rammene	«Tettpå» leiaroppfølging/leiarretteiing 1 x per måned

3.8 Interkommunale- og vertskommunesamarbid

3.8.1 SSIKT

Søre Sunnmøre IKT er lokalisert i Ulstein og leverer ikt tenester til alle sju kommunene på Søre Sunnmøre. Budsjettet for kjøp av desse tenestene ligg under Rådmanns stab og utgjer 9,5 mill kroner. Dette er kostnadar til drift av programvarer og kapitalkostnadar knytt til investering. I år 2020 vil Volda kommune også betale for tenester knytt til Nordfjordnett. Dette har samanheng i at ein del programvarer i Hornindal må nyttast utover i år 2020 for å gjere rekneskapen for 2019 ferdig.

3.8.2 PP tenesta

Volda kommune er saman med Hareid, Ulstein og Ørsta ein del av den interkommunale PP-tenesta som Ulstein er vertskommune for. Tenesta er heimla i barnehagelova § 19 c og opplæringslova § 5-6.

Interkommunal PPT har 18 stillingar inkludert leiar, administrativ konsulent og merkantil stilling. Tenesta skal yte teneste til i alt 72 einingar i dei fire kommunane inkl vidaregåande skular.

Av eigarkommunane er PP-tenesta oppmoda om å prioritere kompetanseheving/organisasjonsutvikling og endringsleiing. Dette med bakgrunn i målet om å inkludere fleire born/elevar i fellesskap med andre i det ordinære tilbodet. Dette er ei endring der fokus til ei viss grad vert flytta frå enkeltindivid og over til barnhage- og skulekulturen, læringsmiljøet og omliggande faktorar kring enkeltindividida.

3.8.3 Barnevern

Volda kommune er vertskommune for den interkommunale barneverntenesta. Hareid, Ulstein og Ørsta er pr i dag samarbeidskommunar.

Tenesta har kring 55 årsverk.

Føremålet med samarbeidet er å etablere ei fagleg sterk barnevernteneste som sikrar god og brei kompetanse, habilitet og rettssikkerheit i tenestetilbodet. Barneverntenesta skal vere open og tilgjengeleg for brukarane, samarbeidspartane og for ålmenta.

Samarbeidet skal utføre dei oppgåvene kommunen har etter lov om barneverntenester, jfr. § 2-1. Dette omfattar også ansvaret for individuelle tiltak etter kapittel 4 i lova, samt for førebyggjande og samarbeidande verksemd etter kapittel 3 i lova. Det ligg til avdelingsleiar barnevern å gjere dei barnevernfaglege vurderingane og fatte vedtak i enkeltsaker.

3.8.4 NAV

Volda kommune har inngått ein vertskommuneavtale med Ørsta om felles NAV-kontor. Føremålet med samarbeidet er å etablere fagleg robuste NAV-tenester for begge kommunane med god og brei kompetanse, habilitet og rettsikkerheit i tenestetilbodet. NAV skal vere ei open og tilgjengeleg teneste for brukarar, samarbeidspartar og ålmenta. Innhald og kvalitet på tenesteytinga skal vere god overfor brukarane.

Samarbeidet vil gi auka ressursutnytting, meir kostnadseffektivt tenesteområde, reduserte administrasjonskostnader, meir effektiv og stabil drift, og sikre einskapleg forvaltningspraksis og likeverdig samarbeid mellom deltakarkommunane. Felles NAV-kontor inneber at tenestene også er harmoniserte mellom kommunane, slik at endringar i tenesteprofil eller prioriteringar skal vere avklart mellom deltakarkommunane i forkant.

NAV Ørsta/Volda, skal saman med samarbeidspartane, ha fokus på å betre levekåra til vanskelegstilte ved å tilpasse tenestene til kvar enkelt brukar sine behov, ha særleg vekt på kvalifisering til arbeid og aktivitet, og færre på trygd og stønad. NAV Ørsta/Volda skal gjennom eigne tenester og i samarbeid med andre tenesteområde ha eit sterkt engasjement for å førebyggje mot utanforskap.

3.8.5 Landbruk

Ørsta held fram som vertskommune for landbruket i nye Volda. Det er vedteke at landbrukskontoret skal vere tilgjengelege på Smia i Hornindal, ein dag i veka. I høve tal for landbruksnæringa har Ørsta tradisjonelt vore større enn Volda på ei rekkje felt. No vert dei to kommunane mykje meir jamnstore, både i tal produsentar, eigedomar og dyretal.

Frå nyttår av vil forvaltninga av tilskot til næringa auke frå 60 mill kr til om lag 75 mill kr. Landbrukskontoret vil få om lag 1.700 landbrukseigedomar å forholde seg til, og om lag 330 føretak som driv næring og dermed søker produksjonstilskot.

3.9 Innspel til budsjettarbeidet

Hornindal skisenter

Søknad frå Hornindal skisenter vil ligge som vedlegg til sak om økonomiplan 2020-2023. Søknaden gjeld årleg driftstilskot og Hornindal skisenter forventar ei likebehandling av skisentera i kommunen. Volda skisenter får eit årleg tilskot som følgje av ein avtale tilbake i tid. Årleg tilskot utgjer om lag 350 000 kr.

Som det går fram av rammene til sektorane ser vi at vi i åra framover må inn med større innsparingar i tenesteproduksjon. Dette gjer at vi ikkje kan auke rammene i form av nye tilskot. I 2020 må vi ta sikte på å prøve å reforhandle avtalen med Volda skisenter og la denne vere grunnlaget for ei likebehandling av begge skisentera. Kommunen er inne med garantiar i samband med investeringar til skisentra. Det bør forvetnast at skisentra driv i balanse, men at kommunen samtidig må vere budd på å utløyse garantiansvar i enkeltår med ekstraordinær dårleg sesong.

Volda kyrkjelege fellesråd

Søknad frå kyrkja ligg også som vedlegg til sak om økonomiplan 2020-2023. Kyrkja har søkt om å få behalde dei rammene som dei har mottatt i 2019, både frå Volda, Hornindal og Ørsta kommune. I tillegg ber dei om auka ramme. I administrativt framlegg er rammene frå 2019 vidareført til Volda kyrkjelege fellesråd. Dette inneber ein vedlikehaldspost på 0,5 mill kr. Samla tilskot er då 6,9 mill kr.

Sjølv om rammene til fellesrådet ikkje er redusert er det forventa at også dei klarer å hente inn gevinstar i samanslåinga og på sikt klarer det same effektiviseringskravet som kommunene står overfor. Administrasjonen ser det difor som ein føresetnad at årleg lønns- og prisvekst vert finansiert gjennom denne ramma som no vert foreslått.

Fiber for breiband til krinsane

Søknad frå Bjørkedal – og Kilsfjord grendalag ligg til saka om økonomiplan 2020-2023. Søknaden er knytt til breiband i grendene Kilsfjord og Bjørkedal.

I budsjettet til Volda kommune er der løyvd midlar til breiband Dravlaus med 0,2 mill kr. I tillegg har Fellesnemnda i 2019 vedteke nye 0,4 mill kr til Bjørkedalen og Straumshamn.

3.9.1 Tilskot og avtalar til lag og organisasjonar framover

Som følge av utfordringar i økonomien vil administrasjonen no signalisere at vi i år 2020 må ta ein gjennomgang på tilskot og avtalar som ligg til lag og organisasjonar i kommunen. Det same gjeld abonnement på diverse tidskrift og medlemskap til ulike organisasjonar. Arbeidet vil vere viktig for å unngå for store reduksjonar på lovpålagt tenesteproduksjon. Informasjon om endringar vert lagt fram som eiga sak i 2020 eller som ein del av økonomiplanen 2021-2023.

4 INVESTERINGAR

Eit mål for administrasjonen er å få til eit realistisk investeringsbudsjett, der vi veit at i klarer ressursmessig å gjennomføre dei prosjekta som vert vedtatt.

Inn mot 2019 vart det gjort ei prioritering inn mot fleire store prosjekt:

- Rehabilitering/tilbygg Volda ungdomsskule
- Kino og kultursal
- Idrettshall (infrastruktur Volda Campus Arena)
- Svømmehall
- Sentrumsbarnehage
- IKT og digitalisering (digitalisering i skulen og velferdsteknologi)
- Bustadfeltet Urbakkfoten med tilhøyrande veginfrastruktur
- Opparbeiding av Rotset næringsområde
- Flaumførebygging i Volda sentrum

Både Volda ungdomsskule og kino/kultursal vart lagt inn med oppstart i 2019. Ingen av prosjekta er i gang sett (forutan prosjektering). Sommaren 2019 tok kommunen opp lån på det som låg inne i budsjettet. I utgangen av oktober ser vi at vi ved årsslutt kjem til å sitte att med over 100 mill kr i unytta lånemidlar. Desse midlane må omprioriterst inn mot investeringar som vil vere realistisk å gjennomføre i 2020. Kommunen slepp då nytt låneopptak med unntak av lån knytt til Startlån i Husbanken og lån knytt til sjølvkost (vatn og avløp).

Investeringsbudsjettet som no vert lagt fram er kvalitetssikra med tanke på ressursbruk og gjennomføringsevne. Investeringsrammer i økonomiplanperioden er:

§ 5-5. Bevilgningsoversikter – investering

Årsbudsjett 2020/Økonomiplan 2020-2023 Volda kommune

Tall i kroner	Regnskap År 2018	Regulert budsjett År 2019	Budsjett År 2020	Budsjett År 2021	Budsjett År 2022	Budsjett År 2023
Investeringsutgifter						
Investeringer i varige driftsmidler	225 719 886	371 667 203	163 430 625	200 008 334	104 420 834	95 833 334
Tilskudd til andres investeringer	147 135	0	0	0	0	0
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	2 454 491	0	0	0	0	0
Utlån av egne midler	7 004 665	0	10 000 000	10 000 000	10 000 000	10 000 000
Avdrag på lån	8 164 271	0	0	0	0	0
Sum investeringsutgifter	243 490 448	371 667 203	173 430 625	210 008 334	114 420 834	105 833 334
Investeringsinntekter						
Kompensasjon for merverdiavgift	-26 890 976	-61 177 749	-11 496 125	-23 941 667	-20 884 167	-19 366 667
Tilskudd fra andre	-40 590 299	-1 969 315	0	0	0	0
Salg av varige driftsmidler	-2 050 959	-150 000	0	0	0	0
Salg av finansielle anleggsmidler	-1 245 600	0	0	0	0	0
Utdeling fra selskaper	0	0	0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån av egne midler	-6 102 258	0	0	0	0	0
Bruk av lån	-161 984 314	-281 339 105	-161 934 500	-186 066 667	-93 536 667	-86 466 667
Sum investeringsinntekter	-238 864 405	-344 636 169	-173 430 625	-210 008 334	-114 420 834	-105 833 334
Videreutlån						
Videreutlån	0	0	0	0	0	0
Bruk av lån til videreutlån	0	0	0	0	0	0
Avdrag på lån til videreutlån	0	0	0	0	0	0
Mottatte avdrag på videreutlån	0	0	0	0	0	0
Netto utgifter videreutlån	0	0	0	0	0	0
Overføring fra drift og netto avsetninger						
Overføring fra drift	-17 157	0	0	0	0	0
Netto avsetninger til eller bruk av bundne investeringsfond	-2 870 059	-21 610 000	0	0	0	0
Netto avsetninger til eller bruk av ubundet investeringsfond	-2 231 335	-5 421 034	0	0	0	0
Dekning av tidligere års udekket beløp	492 508	0	0	0	0	0
Sum overføring fra drift og netto avsetninger	-4 626 043	-27 031 034	0	0	0	0
Frømført til inndekning i senere år (udekket beløp)	0	0	0	0	0	0

Fordeling på dei ulike prosjekt følger i neste kapittel.

4.1 Investeringar fordelt på prosjekt

§ 5-5. Bevilgningsoversikter – investering				
Årsbudsjett 2020 / Økonomiplan 2020-2023 på prosjekt				
Tall i kroner	Budsjett År 2020	Budsjett År 2021	Budsjett År 2022	Budsjett År 2023
Fra bevilgningsoversikt:				
Investeringer til fordeling (netto)	161 934 500	186 066 667	93 536 667	86 466 667
Ny ungdomsskule	10 000 000	50 266 667	50 266 667	60 266 667
Svømmehall, redusere til undervisning	5 000 000	22 300 000	20 000 000	10 000 000
Kjøp av Bratteberg barnehage	40 700 000			
Brannstasjon Hornindal	5 000 000	15 000 000		
Asfaltering	3 000 000			
Inspeksjon av bruer	180 000			
Digital kartlegging	770 000			
Utviklingstiltak av Volda sentrum	9 000 000			
Strategisk eidegdomsutvikling	20 000 000			
Reinhaldsutstyr	200 000			
Vaktbil Hornindal	400 000			
Brannvernustyr	500 000	500 000	500 000	500 000
Elbilar og kommunal infrastruktur	500 000	2 000 000	5 500 000	
Digitalisering skulen, visningsflater	3 222 500			
Kommunesamanslåinga, infrastruktur IKT	912 000			
Utsifting pc'ar, utskifting skjermar m.m (180 stk)	1 500 000	1 500 000	1 500 000	1 500 000
Infrastruktur nettverk IKT	500 000	500 000	500 000	500 000
Etablering felles legevakt med Ørsta	600 000			
Helseplattform			1 570 000	
Oppgradering kommunale bygg	3 700 000	3 700 000	3 700 000	3 700 000
Trafikktrygging, ma Bratteberg skule	1 000 000			
Startlån	10 000 000	10 000 000	10 000 000	10 000 000
Vatn	24 625 000	80 300 000		
Avløp	20 625 000			
Sum fordelt	161 934 500	186 066 667	93 536 667	86 466 667

Som følge av at vi omdisponerer lånemidlar frå 2019 vil det ikkje vere behov for nytt låneopptak i 2020 for utan startlånet i Husbanken på 10 mill kr, Vatn 24,6 mill kr og Avløp 20,6 mill kr.

Under følgjer ei oversikt over prosjekta som no vert satt på vent eller omdisponert til nye investeringar i 2020.

4.1.1 Omprioritering av investeringar 2019

Prosjekt	Frigjort ramme
Omsorgssenteret - Inventar og utstyr	925 505
Volda u-skule, opprusting	40 461 686
Omsorgsbustader (5stk) Doktorhaugen	3 773 508
EPC gjennomføringstiltak	10 271 007
Mork skule - kapasitetsutviding	30 577
Oppgradering Prestagata 33	2 084 079
Oppgradering Røyslida/Smalebakken	5 000 000
Folkestadtun - oppgradering	1 332 929
Eablering 2 bustadsmodular - Rotset	2 231 808
Kinosal og kultursal	43 904 082
Sansehagen - oppgradering av hagen	500 000
Raudemyrvegen. samleveg	1 500 000
Nødnett (RIH)	487 012
Brann - Beredskapsmateriell og kjøretøy	1 038 616
Feiing	433 484
Unytta lånemidlar som vert omprioritert	113 974 294

5 ØKONOMISKE RAMMEVILKÅR

Vi skal i dette kapitlet sjå på faktorar som er avgjerande for den økonomiske handlefridomen:

- Finansområdet
- Statsbudsjettet for 2020, frie inntekter, utgiftsutjamning og andre statstilskot
- Folketalsutvikling
- Eigedomsskatt
- Næringsutvikling

Tabellen under viser budsjettskjema «Bevilgningsoversikter – drift» og viser kor mykje som kan fordelast til drift etter at det er teke omsyn til frie inntekter, statstilskot, avskrivningar, netto finanskostnader og netto avsetningar. I resten av kapittel 5 er det gjort grundig greie for føresetnadane som ligg til grunn for utrekning av budsjettskjemaet.

§ 5-4. Bevilgningsoversikter – drift

Årsbudsjett 2020 /Økonomiplan 2020 - 2023 Volda kommune

Tall i kroner	Regnskap År 2018	Regulert budsjett År 2019	Budsjett År 2020	Budsjett År 2021	Budsjett År 2022	Budsjett År 2023
Generelle driftsinntekter						
Rammetilskudd	-337 508 372	-356 362 000	-369 244 000	-369 244 000	-369 244 000	-369 244 000
Inntekts- og formuesskatt	-249 266 931	-248 764 000	-263 725 000	-263 725 000	-263 725 000	-263 725 000
Eiendomsskatt	-18 903 662	-19 600 000	-18 900 000	-19 900 000	-30 200 000	-42 500 000
Andre generelle driftsinntekter	-73 491 392	-51 434 975	-51 773 382	-36 978 882	-76 561 882	-36 978 882
Sum generelle driftsinntekter	-679 170 357	-676 160 975	-703 642 382	-689 847 882	-739 730 882	-712 447 882
Netto driftsutgifter						
Sum bevilgninger drift, netto	628 960 358	713 163 642	648 325 777	646 425 811	643 721 811	642 427 811
Avskrivninger	51 612 635	54 265 780	52 879 138	52 879 138	52 879 138	52 879 138
Sum netto driftsutgifter	680 572 993	767 429 422	701 204 915	699 304 949	696 600 949	695 306 949
Brutto driftsresultat	1 402 636	91 268 447	-2 437 467	9 457 067	-43 129 933	-17 140 933
Finansinntekter/Finansutgifter						
Renteinntekter	-5 241 016	-4 025 000	-2 430 209	-2 430 209	-2 430 209	-2 430 209
Utbytter	-5 386 857	-6 367 328	-7 000 000	-7 000 000	-7 000 000	-7 000 000
Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler	-972 811	-3 300 000	-3 300 000	-3 300 000	-3 300 000	-3 300 000
Renteutgifter	23 320 319	27 724 466	32 706 519	34 872 786	36 820 593	38 634 860
Avdrag på lån	35 113 143	39 280 031	46 247 693	49 529 915	52 481 137	55 230 026
Netto finansutgifter	46 832 777	53 312 169	66 224 003	71 672 492	76 571 521	81 134 677
Motpost avskrivninger	-52 397 535	-54 265 780	-50 515 078	-50 515 078	-50 515 078	-50 515 078
Netto driftsresultat	-4 162 122	90 314 836	13 271 458	30 614 481	-17 073 490	13 478 666
Disponering eller dekning av netto driftsresultat						
Overføring til investering	17 157	0	0	0	0	0
Netto avsetninger til eller bruk av bundne driftsfond	-8 709 250	-21 888 836	-6 950 000	1 050 000	1 050 000	1 050 000
Netto avsetninger til eller bruk av disposisjonsfond	12 854 214	-68 426 000	-6 321 458	-31 664 481	16 023 490	-14 528 666
Dekning av tidligere års merforbruk	0	0	0	0	0	0
Sum disponeringer eller dekning av	4 162 121	-90 314 836	-13 271 458	-30 614 481	17 073 490	-13 478 666
Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)	0	0	0	0	0	0

5.1 Finansområdet

Volda kommune nyttar Bergen Capital Mangement som forvaltar på gjeldssida og Storebrand på aktiva sida. I tillegg plasserer vi ledig likviditet med vår hovudbank Sparebank1 Søre Sunnmøre og gjennom dei Odin forvaltning.

Dei siste åra har Volda kommune si gjeld auka. Som omtala tidlegare er det i 2019 gjort store låneopptak til prosjekt som ikkje er starta opp og desse lånemidlane vert omprioritert til investeringar i 2020. Kommunen sine nye lån i 2020 er knytt til Husbanken (Startlån) og lån til investeringar under sjølvkost (vatn og avløp) Tabellen under viser planlagde låneopptak i komande økonomiplanperiode:

	År 2020	År 2021	År 2022	År 2023
Lånegjeld 01.01	1 479 754 204	1 488 756 511	1 625 293 263	1 666 348 793
Låneopptak	55 250 000	186 066 667	93 536 667	86 466 667
Avdrag	46 247 693	49 529 915	52 481 137	55 230 026
Lånegjeld 31.12	1 488 756 511	1 625 293 263	1 666 348 793	1 697 585 434
Innbyggjarar	10 430	10 430	10 430	10 430
Lånegjeld pr innbyggjar	142 738	155 829	159 765	162 760
Lånegjeld i prosent av driftsinntekter	154,7 %	171,3 %	166,8 %	174,7 %

Finansutgifter

Tabellen under viser prognose for kapitalutgifter i komande økonomiplanperiode og kor mykje desse kostnadane utgjør av driftsinntektene:

	År 2020	År 2021	År 2022	År 2023
Rente utgifter	32 706 519	34 872 786	36 820 593	38 634 860
Avdrag	46 247 693	49 529 915	52 481 137	55 230 026
Sum kapitalkostnad	78 954 212	84 402 701	89 301 730	93 864 886
Kapitalkostnad i prosent av driftsinntekter	8,20 %	8,90 %	8,94 %	9,66 %

Volda kommune har i 2018 (oktober) ei gjennomsnittrente på 2,04 %. Dette er berekna på lånegjeld og renter utan Hornindal.

I økonomiplanperioden er det ikkje forventa at renta kjem til å auke. Kommunalbanken kjem med følgjande renteprognose for perioden:

År 2020	2,4 %
År 2021	2,28 %
År 2022	2,2 %
År 2023	2,15

Som vi ser der det forventa ein liten auke i 2020, men så vil vi inn mot 2021 få ein liten nedgang. I budsjettet for 2020 har vi tatt høgde for eksisterande avtalar på lånegjeld og nytta Bergen Capital sine utrekningar. Nye investeringar er lagt inn med ei rente på 2,2 % i tråd med forventingar frå Kommunalbanken.

Avdrag

Ny kommunelov krev endringar i Volda sine utrekningar av minsteavdrag. Vi kan ikkje lenger gjere vekting inn mot gjensåande levetid. Endringane medfører at vi no framover må betale meir i avdrag. Sjølv om dette påverkar negativt inn mot drifta er det sunnare økonomistyring med tanke på reduksjon i gjeldsgrad, jf. måltall definert på dette.

Lånegjeld og renteeksponering

Det er ikkje all gjeld som belastar kommunen sin økonomi. Vi har mellom anna lån knytt til investeringar på sjølvkostområdet (vatn og avlaup). Innbyggjarane betalar renter og avdrag knytt til desse låna. Investeringar på omsorgsområdet (som sjukeheim og omsorgsbustader) der staten finansierer delar av investeringane er eit anna døme. Tabellen under viser kommunen si lånegjeld pr 31.12.2019 delt inn i disse kategoriane. Vi gjer merksam på at dette er ei prognose i og med at vi ikkje har oversikt på gjenstående gjeld knytt til rentekompensasjon og investeringar gjennomført på vatn og avløp i begge kommunane:

31.12.2019	
Lånegjeld	1 443 506 511
Herav:	
Lån til vidare utlån	78 350 000
Sjølvkost	85 146 052
Lån med rentekompensasjon	81 425 045
Renteeksponert gjeld	1 198 585 414
Lån som skal finansierast av frie inntekter	83 %

I løpet av 2019 har vi tatt opp nye lån, og refinansiert andre lån. I tillegg har vi gjort ei rentesikring på 10 år. Dette endrar på gjennomsnittleg rente, rentebindingstid og kapitalbinding:

Nøkkeltal låneportefølje		
	31.12.2019	01.01.2019
Total lånegjeld	1 479 754 204	1 039 339 052
Rentebindingstid	2,91 år	1,67 år
Vekta gj.snittsrente	2,04 %	1,67 %
Kapitalbinding	5,99 år	

Rentebindingstid viser porteføljen si vekta gjennomsnittlege rentebindingstid og viser kor lenge renta på sertifikat, lån og obligasjonar i porteføljen er fast. Om ei låneportefølje er utan avdrag og årlege rentebetalingar har ei rentebindingstid på 1, betyr det at porteføljen i gjennomsnitt har ei rentebinding på 12 månader.

Kapitalbinding viser porteføljen si vekta gjennomsnittlege kredittbinding, og viser kor lang tid det i gjennomsnitt tar før renter, avdrag og hovudstol er nedbetalt eller forfalt til betaling. Dess høgare tal, dess mindre refinansieringsrisiko.

Finansinntekter

Tabellen under viser dei budsjetterte finansinntektene for dei neste 4 åra:

	År 2020	År 2021	År 2022	År 2023
Renteinntekter	-2 430 209	-2 430 209	-2 430 209	-2 430 209
Utbytte Tussa	-7 000 000	-7 000 000	-7 000 000	-7 000 000
Avkastning plassert portefølje	-3 300 000	-3 300 000	-3 300 000	-3 300 000
Sum	-12 730 209	-12 730 209	-12 730 209	-12 730 209
Portefølje Storebrand	63 647 024			
Avkastning i prosent	5,18 %			

Utbytte Tussa

Volda kommune har 484 aksjar i Tussa (15,96 %). Dette er såkalla B-aksjar som ikkje er fritt omsettelege og berre kan eigast av kommune eller fylkeskommune. Volda kommune har saman med dei andre eigarane inngått ein aksjonæravtale som skal gjelde i 6 år. Kommunen har hatt eit langsiktig siktemål med eigarskapen i Tussa. Kommunen har også finansielt motiv for å vere eigar i Tussa, og det er viktig å signalisere overfor selskapet at kommunen har forventning om at Tussa Kraft AS driv så godt at dei også leverer økonomiske resultat som gjer at Volda kommune får ei tilfredsstillande avkastning av den kapitalen som er stilt til rådighet for selskapet.

Avkastning plassert portefølje

Det er budsjettert med ei avkastning på ca 3,3 mill kr pr år. Finansreglementet har opna for plassering i aksjefond, noko som gjer at vi kan auke kravet til avkastning. Ved utgangen av september er samla avkastning i 2019 3,7 %. Som følge av at vi kom seint inn i aksjemarknaden i år aukar vi avkastningskravet til 5,18 % i 2020.

5.2 Fondsmidler

Det er 4 ulike fond i kommunerekneskapen:

- Bundne driftsfond
- Ubundne driftsfond (inkludert disposisjonsfond)
- Ubundne investeringsfond
- Bundne investeringsfond

I tabellen under har vi laga ei oversikt på desse ulike fonda basert på budsjettet til Hornindal og Volda i 2019:

Saldo 31.12	År 2019	År 2020	År 2021	År 2022	År 2023
Disposisjonsfond	39 153 424	32 831 965	1 167 483	17 170 972	2 662 305
Bundne driftsfond	23 006 823	16 056 823	17 106 823	18 156 823	19 206 823
Ubundne investeringsfond	34 362 917	34 362 917	34 362 917	34 362 917	34 362 917
Bundne investeringsfond	7 238 777	7 238 777	7 238 777	7 238 777	7 238 777
Sum	103 761 941	90 490 482	59 876 000	76 929 489	63 470 822

Bundne driftsfond

Bundne driftsfond kan berre brukast til bestemte formål i driftsrekneskapen. Under her ligg midlar avsett til prosjektet kommunesamanslåing. Hensikta med bundne fond er at desse skal nyttast til det bestemte føremålet innan ei tidsperiode. Ved rekneskapsavslutning kvart år vert det gjort eit arbeid med å hente inn midlar, slik at desse ikkje vert ståande over år. I framlegg til budsjett 2020 ligg der at vi skal hente ut fond på 8 mill kr. Dette er lagt inn då vi i driftsbudsjettet til einingane har tatt høgde for utgifter knytt til fonda.

Disposisjonsfond

Disposisjonsfond kan nyttast fritt på både til investering og drift. Eit viktig føremål til disposisjonsfondet er å kunne møte utgifter som det ikkje er tatt høgde for, som til dømes:

- Renteauke
- Lønsoppgjeret vert dyrare enn forventa
- Auke i talet på ressurskrevjande brukarar

All bruk av disposisjonsfond må vedtakast av kommunestyret.

Når Volda kommune i framlegg til økonomiplan brukar opp dei midlane som ligg i disposisjonsfondet betyr det at vi ikkje lenger har ein reserve som kan nyttast til ekstraordinære hendelsar og at kommunen sitt handlingsrom vert svekka.

Ubundne investeringsfond

Ubundne investeringsfond kan nyttast til eigen- eller del-finansiering av kommunale investeringsprosjekt.

Sal av tomter vert tilbakeført til dette fondet.

Bundne investeringsfond

Bundne investeringsfond skal berre brukast til bestemte formål i investeringsrekneskapen.

5.3 Frie inntekter

Det overordna formålet med inntektssystemet er å gjere det mogleg for kommunane å gi eit likeverdig tenestetilbod til innbyggjarane sine. For å oppnå dette målet vert det ved fordeling av rammetilskotet teke omsyn til strukturelle ulikskapar i kommunane og fylkeskommunane (utgiftsutjamning) og ulikskapar i skatteinntektene (inntektsutjamning). Rammetilskotet utgjør saman med skatteinntektene dei frie inntektene som kommunane fritt disponerer innanfor gjeldande lover og forskrifter. Det vert også gitt eit skjønstilskot for å korrigere for forhold som ikkje blir ivaretekne godt nok i fordelingsystemet elles. Inntektssystemet inneheld i tillegg verkemiddel som utelukkande er grunngeevne med regionalpolitiske målsetjingar.

Tabellen under viser kor mykje Volda kommune kan vente å få i frie inntekter i 2020-2023 (utdrag frå KS sin prognosemodell):

VOLDA (FRA 1.1.2020)				
<i>(år 2020-prisnivå i perioden 2021-2023)</i>				
1000 kr	År 2020	År 2021	År 2022	År 2023
Innbyggertilskudd (likt beløp pr innb)	261 621	261 214	261 103	260 988
Utgiftsutjevningen	17 261	17 251	17 248	17 246
Overgangsordning - INGAR	-562	-	-	-
Saker særskilt ford (inkl. helsestasjon skolehelse og arbavg)	4 399	3 545	3 545	3 545
Inndelingsstilskudd/trekk Nannestad/Ullensaker	20 815	20 815	20 815	20 815
Regionsentertilskudd	3 967	3 974	3 974	3 974
Ordinært skjønn	400	-	-	-
Sum rammetilsk uten inntektsutj	307 902	306 800	306 686	306 568
Netto inntektsutjevning	55 642	55 642	55 642	55 642
Sum rammetilskudd	363 544	362 442	362 328	362 210
Skatt på formue og inntekt	263 725	263 725	263 725	263 725
Sum skatt og rammetilskudd (avrundet)	627 300	626 200	626 100	625 900

Under følger nærare omtale av dei mest sentrale elementa:

Brutto innbyggjartilskot

I utgangspunktet vert innbyggjartilskotet fordelt med likt beløp pr innbyggjar for alle kommunane. Innbyggjartilskotet er kr 25 083,- per innbyggjar i budsjettframlegg for 2020, og utgjør 261,6 mill kr. for Volda kommune. Dette talet er endeleg og baserer seg på innbyggjartalet per 01.07.2019 som var 10 430.

Det samla innbyggjartilskotet vert fordelt mellom kommunane ved at det vert teke omsyn til utgiftsutjamning, inntektsutjamning, samt ein del andre forhold.

Inntektsutjamning

Utjamning av skatteinntekter skjer løpande gjennom året. Dette medfører at kommunane 7 gonger i året får utjamna skatteinntekter sine. Systemet fungerer slik:

- Kommunane får kompensert 60 % av differansen mellom eige skattenivå og skattenivået på landsbasis.
- Kommunar med skatteinntekter over landsgjennomsnittet blir trekt 60 % av differansen mellom eige skattenivå og landsgjennomsnittet.
- Kommunar som har skatteinntekter under 90 % av landsgjennomsnittet, får i tillegg kompensert 35 % av differansen mellom eigne skatteinntekter og 90 % av landsgjennomsnittet. Ordninga blir finansiert ved at alle kommunar får eit trekk tilsvarande det tilleggskompensasjonen kostar.

I budsjettet for 2020 har vi budsjettert med ei skatteinntekt på 77,8 % av landsgjennomsnittet.

Noko som inneber at vi får ei inntektsutjamning på vel 55,6 mill kr.

Utgiftsutjamning

I tenesteytinga er det til dels store kostnadsskilnader mellom kommunane. Gjennom utgiftsutjamninga i inntektssystemet skal kommunane i prinsippet få full kompensasjon for dei kostnadsskilnadane som dei sjølve ikkje kan påverke. Det gjeld til dømes aldersfordelinga, og strukturelle og sosiale tilhøve i kommunen. Denne kompensasjonen skjer i praksis gjennom kostnadsnøkkelen, som består av ulike kriterium med vektorer. Gjennom kostnadsnøkkelen, og eit oppdatert sett med kriteriedata, blir utgiftsbehovet for kvar kommune berekna, og deretter blir tilskotet fordelt til kommunane etter deira varierende utgiftsbehov. Utgiftsutjamninga er ei rein omfordeling – det som blir trekt inn frå nokre kommunar blir delt ut att til andre kommunar.

I indeksen for berekna utgiftsbehov er landsgjennomsnittet 1,00. Kommunar med ein indeks som er større enn 1,00 har eit utgiftsbehov per innbyggjar som er større enn landsgjennomsnittet, mens kommunar med ein indeks som er mindre enn 1,00 har eit utgiftsbehov som er mindre enn landsgjennomsnittet. For eksempel har ein kommune med indeks 0,99 eit berekna utgiftsbehov som er ein prosent lågare enn landsgjennomsnittet, mens ein kommune med ein indeks på 1,07 eit berekna utgiftsbehov som er sju prosent høgare enn landsgjennomsnittet.

Volda kommune er i 2020 berekna til å vere 2,51 % dyrare å drifte enn landsgjennomsnittet, og blir dermed kompensert for dette med 17,2 mill kr, inkludert korreksjon for elevar i statleg og privat skule. På regjeringa.no sine sider finn vi ei grafisk framstilling av Volda kommune sitt utgiftsbehov samanlikna med gjennomsnittskommunen <https://frieinntekter.regjeringen.no/frie-inntekter-2020/more-og-romsdal/volda/>:

Ser vi nærare på utgiftsutjamninga ser vi at i frå aldersgruppa 67 og oppover får kommunen kompensasjon. Samtidig ser vi at vi får eit ganske så stort trekk i aldersgruppa 2-5 år, heile 9,6 mill kroner.

Inntektsgarantiordninga (INGAR)

Føremålet med inntektsgarantiordninga er å gje kommunane ei meir heilskapleg skjerming mot brå nedgang i rammetilskotet, og dermed gjere inntektssystemet meir fleksibelt og føreseieleg. Ordninga sikrar at ingen kommunar har ein berekna vekst i rammetilskotet frå eit år til det neste som er lågare enn 269 kroner per innbyggjar under berekna vekst på landsbasis, før finansiering av sjølve ordninga.

Inntektsgarantiordninga tek utgangspunkt i endringa i totalt rammetilskot på nasjonalt nivå, målt i kroner per innbyggjar. I berekninga blir talet på innbyggjarar per 1. juli 2019 brukt. Volda kommune blir i 2020 trekt med 0,5 mill kr gjennom ordninga.

Saker med særskilt fordeling

I tildelinga av rammetilskot er der enkeltsaker som vert fordelt utanom ordinære kriterier. For 2020 så er det desse sakene som ligg som særskilt fordelt:

- Inndelingstilskuddet på 20,8 mill kr er ein kompensasjon for kommunesamanslåing og skal kompensere for tap av basistilskot og netto nedgang i distriktstilskot som følgje av samanslåinga. Tilskotet vert utbetalt i 15 år etter samanslåinga, og vert deretter trappa ned over fem år.
- Helsestasjon og skulehelseteneste 1,8 mill kr
- Lærartettheit 1,7 mill kr
- Frivillegsentral 0,85 mill kr. Dette inneber at vi i 2020 får tilskot til to sentralar

Regionsentertilskot

Regionsentertilskotet vert tildelt kommuner som slår seg saman og vil ha over 8000 innbyggjarar. Tilskotet vert tildelt etter ein sats på kr 68,- pr innbyggjar og ein sats pr samanslåing på kr 3 256 000,-.

5.4 Generelle statstilskot

Reduksjon i tilskot knytt til flyktning held fram i 2020. Dette er ei stor utfordring då det tar tid å redusere tenesteproduksjonen.

Under følgjer ei oversikt over integreringstilskota (prognose) 2020-2023.

Generelle statstilskot	2018	2019	2020
Integreringstilskot	32 129 800	22 865 900	23 467 800
EM-tilskot	16 248 575	12 504 375	8 761 082
Vertskommunetilskot	1 246 631	1 069 921	0
Samla SUM tilskot	49 625 006	36 440 196	32 228 882

Integreringstilskot:

Busettingsår	Sats	Tal flyktningar	År 2020
År 1 (2020) EV	241 000,00	5	1 205 000
År 1 (2020) Barn, VF	194 300,00	16	3 108 800
År 1 (2020) EM	187 000,00	2	374 000
År 2 (2019)	246 000,00	23	5 658 000
År 3 (2018)	174 000,00	31	5 394 000
År 4 (2017)	86 000,00	48	4 128 000
År 5 (2016)	72 000,00	50	3 600 000
SUM		173	23 467 800

EM-tilskot:

Busettingsår	Sats	Grunnlag	År 2020
Tidlegare års busette EM	750 950,00	11	8 260 450
Busetting av 2 EM i 2020 (tal mnd)	62 579,00	8	500 632
SUM			8 761 082

5.4 Eigedomsskatt

Skattesatsen har heile tida sidan innføring av eigedomsskatten vore på 2 promille og grunna kommunesamanslåinga er det no i 2020 ikkje lov å auke satsen for gamle Volda kommune sin del. Gamle Hornindal kommune vil frå 2020 få eigedomsskatt, men da med ein sats på 1 promille som er maks sats ved innføring av eigedomsskatt. Ved kommunesamanslåingar skal harmonisering av eigedomsskatt skje gradvis, men raskast mogleg. Det betyr at skattesatsen for nye Volda kommune ikkje kan aukast før i 2022. I økonomiplanen er det lagt opp til ei auke til 3 promille i 2022 og vidare til 4 promille i 2023. Ein har ikkje moglegheit til å auke satsen med meir ein 1 promille for kvart år.

I det nye lovforslaget frå regjeringa vert det innført ein obligatorisk reduksjonsfaktor på 30 % for alle bustadar (gjeld også fritidsbustadar og våningshus). Tidlegare år var det ein obligatorisk reduksjonsfaktor på 20 % på grunnlaga vi fekk frå Skatteetaten og for fritidsbustadar/våningshus hadde vi ingen obligatorisk reduksjonsfaktor tidlegare. Eit grovt estimat viser at vi mister omtrent 3 mill. kr i eigedomsskatteinntekter i 2020 grunna denne lovendringa. Samstundes vil vi få ekstra inntekter grunna innføringa i Hornindal og grensejusteringa med Ørsta. Førebelse estimat viser at dette for 2020 samla vere omtrent 2,3 mill. kr fordelt på 1 mill. kr frå Hornindal og 1,3 mill. kr frå Bjørke-området. Skattesatsen i Bjørke-området er sett til 2 promille sidan dei allereie har eigedomsskatt i dag.

Kommunestyret har i vedtaket om innføring av eigedomsskatt føresett at den skal søkjast avvikla i 2019. Store investeringar som ungdomsskule, Volda campus, symjeanlegg og barnehage med påfølgjande auka gjeldsbelastning og kapitalutgifter gjer at Volda kommune må pårekne eigedomsskatt i svært lang tid framover.

5.5 Næringsutvikling

Fellesnemnda har vedteke at næringsutvikling skal vere eit satsingsområde for den nye kommunen. Næringsutvikling handlar om at kommunen gjer tiltak for å tilretteleggje for at det kan etablerast nye bedrifter, eller at eksisterande bedrifter kan ekspandere. Næringsutvikling kjem inn under samfunnsutvikling som er eit breiare omgrep også omfamnar bustadutvikling og kultursatsing. Tenesteytinga tek stadig meir av handlingsrommet til kommunen. Ca 80 % av ressursane går til velferdstenestene. Når ein allereie har høg gjeld der renter og avdrag bind opp resten av handlingsrommet, må det gjerast radikale grep for å frigjere midlar til å satse på nærings- og samfunnsutvikling. Dette er første året i kommunestyreperioden, og kommunestyret må ta stilling til om ein vil flytte ressursar frå tenestene for å satse på næringsutvikling og samfunnsutvikling.

Det må omprioriterast ressursar til tilrettelegging dersom ein skal ha målsetting om vekst i arbeidsplassar. Vidare krev det at ein har ein næringsvenleg kultur både politisk og administrativt. Dette gjeld i høve til arealplanlegging, sakshandsaming og kommunikasjon. Tett dialog vil leggje grunnlag for dynamikk og samskappingsprosjekt. Det skal utarbeidast ein innkjøpsstrategi i 2020 der siktemålet er å utnytte handlingsrommet i innkjøpsregelverket til å ivareta samfunnsansvar og det lokale næringslivet.

Kraftfond og næringsfond

Årleg tilvekst på næringsfond-kraft er i overkant av 1 mill., med tillegg av renter . Reknar ein rund sum er det til disp **kr. 1.050 000 pr. år**. Kommunen har ennå ikkje fått stadfesta tidspunktet for når konsesjonsavgiftene for Bjørke kraftverk etter grensejusteringa vil tilfalle Volda kommune.

Kommunestyret i Volda hadde på slutten av 2016 opp eiga sak om næringsfond-kraft og vidareførte prinsippa for løyving. Fordelinga vert då slik:

• Løyving til Sunnmøre Kulturnæringshage AS (Hoppid)	kr. 150 000
• Tilskot Volda Næringsforum	kr. 360 000
• Dei Nynorske Festspela	kr. 75 000
• Veka	kr. 20 000
• X2	kr. 50 000
• Kammermusikkfestivalen	kr. 20 000
• DokFilm	kr. 20 000
• Animasjonsfestivalen	kr. 20 000
• Naturfestivalen	<u>kr. 10 000</u>

SUM

kr. 725 000

Kommunestyret har også i juni 2019, sak 63/19 gjort vedtak om å løyve kr. 200.000,- til gjennomføring av hovedprosjekt Volda kunnskapspark. Av dette skulle kr. 100.000,- dekkast i 2020 av Næringsfondet/kKraftfondet. Denne løyvinga kjem til utbetaling i 2020 og vil bli effektuert då.

Når vi no frå 2020 får ei ny kommune og får årleg auka kraftfondet som fylgje av det, vil rådmannen signalisere at han i løpet av 2020 legge fram eiga sak om retningslinjer for fondet. For at dei tiltaka og festivalane som dei siste åra har fått fast støtte frå kraftfondet som fylgje av kommunestyret sine vedtak skal kunne ha føreseielege rammer for det dei har bygt opp også i 2020, vil eg tilrå vidareføring av summene dei har fått også for 2020.

Kommunen har dei siste åra ikkje fått midlar til på næringsfond-stat/kommune og dei midlane som har stått på det fondet frå tidlegare og som skal nyttast etter retningslinjer derifrå er disponerte midlar.

Kulturnæringshagen – nyetableringar

Kommunestyret vedtok i sak 139/13 å fornye avtalen med Møre og Romsdal fylkeskommune om drift av lokalt hoppid.no-kontor for åra 2013-2016. Den avtalen er forlenga og blir automatisk fornya med eit år om gangen om den ikkje er sagt opp av ein av partane innan

1.oktober i avtaleåret. I samsvar med kst.vedtak i sak 59/12 driftar Sunnmøre Kulturnæringshage AS det lokale hoppid.no-kontoret for kommunen (sjå <http://www.sknh.no/ressursar/hoppid-no-kurs-og-nettverk>).

I følgje Fylkesstatistikken for 2019 (nett publisert) vart det i 2018 registrert 65 nyetableringar i Volda (2017 – 78). Dette gir ei etableringsgrad på 10, med 7 nyetableringar pr. 1000 innbyggjarar. Tilsvarende for Ørsta var 83 (2016 – 96) , etableringsgrad 11, med 8 nyetableringar pr. 1000 innbyggjarar. Gjennomsnittet for Møre og Romsdal var ei etableringsgrad på 13, med 9 nyetableringar pr. 1000 innbyggjarar.

Volda næringsforum fekk i 2018 overført ei rammeløyving på kr. 360 000.

Næringsforumet har i 2019 eit budsjett på om lag 800.000 kr., men året er rekna som eit mellomår. Drifta er avhengig av kommunalt tilskot i tillegg til medlems-/serviceavgift, andre tilskot og sal av tenester. I 2018 har Volda næringsforum selt prosjektbistand til Volda kommune i samband med reiseliv. Dette er vesentleg redusert i høve til tidlegare år. Kommunen har vidare varsla om at for 2020 vil vurdere desse ordninga på nytt.

I samband med nye Volda vert det også ein gjennomgang av organisering av næringsapparatet. Næringslivet i Volda, Hornindal og Bjørke må i samråd med Volda kommune finne ut av korleis dette skal vere.

Rådmannen foreslår at Volda kommune også for 2020 går inn med eit driftstilskot over kraftfondet på kr 360 000, og eit tilskot frå driftsbudsjettet kr 10 000 som i 2019.

Når det gjeld dei statlege næringsfondsmidlane vil det ut frå signala i forslaget til statsbudsjett heller ikkje i 2020 verte noko påfyll til Volda kommune. Dette resulterer i at kommune ikkje har midlar til å gi tilskot til nyetablerarar og til bedriftsutvikling utover kraftfondet.

Sentrumsutvikling

I forslaget til arealplan i kommuneplanen er indre delar av Volda sentrum vist som område for sentrumsformål. Det gir moglegheit for eigedomsutvikling med kombinasjon næring, kontor og bustad. Kommunen ynskjer å gå i dialog med grunneigarar og utbyggjarar som vil satse i sentrum for å utløyse utbygging og verdiskaping. Kommunen vil også vere aktiv på strategiske oppkjøp for å få tilgang til sentrale tomter som kan byggjast om til økonomisk berekraftige forretnings- og bustadprosjekt.

Det er viktig å få fram reguleringsplan for Grodås sentrum og vurdere strategisk oppkjøp av eigedom for å utløyse aktivitet.

Tilrettelegging for bustadbygging

Volda kommune har positiv folketalsutvikling, men for å kome inn under vekstkommunekategorien og få vekstkommunetilskot, så må innbyggjarveksten kome over 1,6 % over ein 3-årsperiode. Det har ikkje Volda. Volda ligg sentralt geografisk i høve eit akseptabelt pendlingsomland på om lag 60 000 innbyggjarar. Volda har sentrale regionfunksjonar og får såleis regionsentertilskot, og bør ha grunnlag for folketalsvekst

Det er behov for å utvikle ein heilskapleg bustadpolitikk i samarbeid med Husbanken og utbyggjarar med basis i den nasjonale målsettinga om at alle bør ha sin eigen bustad. Det er ei generell problemstilling i kommunane at bustadbygginga vert styrt av marknaden, og at det er manglande tilrettelegging for at dei med bustadsosiale behov og lågtinntektsfamiliar kan skaffe eigen bustad. Dette er svært viktig sett i høve barneperspektivet og folkehelseperspektivet. Dette bør ein gå nærare inn med sikte på å etablere gode tiltak i nye Volda.

Tilrettelegging for næringsetablering

Arbeidsmarknaden i Volda er tufta på kompetansmiljøet i dei offentlege institusjonane. Det er viktig at kommunen er tilretteleggjar og er tydelege overfor myndigheitene om viktigheita av å ha desse institusjonane i regionen vår også i framtida, jfr. det som no er signalisert når det gjeld t.d. Tingretten.

Parallelt med dette er det viktig at Volda har strategiar for å stimulere til arbeidsplassar i det private næringslivet. Volda næringsforum og Sunnmøre Kulturnæringshage er rådgjevingsorgan som er sentrale for å hjelpe bedrifter i gang, kople offentlege og private interesser i partnerskap, og vere talerøyr for næringslivet sine interesser.

Det er sikra grunn for Rotset næringsområde, og deler av området er no nærmast klar for utlysing. For andre deler av området er det inngått opsjonsavtale og kjøpsavtale, føreset at det vert inngått samarbeid mellom aktørane i det området og at området vert «heilskapeleg» utforma. Det er sett av midlar til vidare sentrumsutvikling. Planlagt investering i «Elvadalsprosjektet» er gjennomført i 2018/2019 og i samarbeid med Mørenett er ein i ferd med å opparbeide veg og lys. Vi ser allereie at dette området har medført auka tilgjengelighet og ein auka bruk. M.a. vart nyleg prosjektet «Elvalangs» med stor suksess gjennomført med truleg bort i mot 3-4000 besøkjande. Dette syner at dette området har eit stort potensial.

Oppdelt eigedomsstruktur er ei utfordring med tanke på heilskapeleg sentrumsutvikling. Dersom ei gruppe grunneigarar samlar seg om felles interesser for å utløyse utbygging på sine område, ev i samarbeid med eksterne investorar, så bør kommunen vere aktiv med sikte på tilretteleggingstiltak.

Volda kunnskapspark

Kommunestyret vedtok i juni 2019 å bli med på gjennomføring av hovedprosjektet for å etablere kunnskapspark i Ivar-Aasen-huset når leigeavtalen med Høgskulen i Volda går ut. Kulturnæringshagen har prosjektleiinga på prosjektet Kunnskapspark på Campusområdet. Hovudprosjektet skal m.a. avklare prospekt på bygg, innhald, organisering, kostnader og finansiering. Kommunen har deltaking i styringsgruppa.

Parkeringsordning på Campusområdet

Høgskulen har teke initiativ til å utgreie parkeringsordning på høgskuleområdet. Dei har invitert med Volda kommune og Volda Campus Arena. I tillegg er det også dialog med Helseforetaket. Føresetnaden for å få til ei slik ordning er at ein ser samla parkeringsområde på Campusområdet under eitt og får ei felles organisering som

forvaltar og utviklar samla parkeringsplassar. Dette føreset at ein også får ein skiltplan for omkringliggjande område for å hindre villparkering.

Reiseliv

Den nye kommunen har eit potensial for reiseliv. Fellesnemnda valte at Volda kommune vert medlem av destinasjonsselskapet Visit Nordfjord. Volda ligg i grensa mot Nordfjord, og kommunen har forventingar til at destinasjonsselskapa ser synergiane av samarbeid på tvers av fylkesgrensa. Det er naturleg å sjå turistnæringa i Nordfjordkommunane og søre Sunnmøre i samanheng. I Volda er både Bjørkedalen, Hornindal og Bjørke nærområde til Nordfjord. Destinasjon Ålesund og Sunnmøre har saman med Ørsta kommune invitert Volda kommune med som likeverdige part inn i Hjørundfjordprosjektet. Siktemålet vil vere å sjå heile Hjørundfjorden med Viddal/Bjørke og Hornindal i samanheng opp mot turoperatørar og utvikling av opplevingstilbod.

Reiselivsprosjekt

Det er innarbeidd kr 300 000 i året i tre år for å utvikle reiselivet i den nye kommunen. Innhaldet i prosjektet må avklarast nærare i samråd med m.a Volda næringsforum, Hornindal næringslag, Visit Nordfjord og grannekommunar ut frå reiselivsbedriftene sine behov og potensial for utvikling. Det er viktig at tiltak vert målretta og innsatsen generer lokal omsetning. Problemstillinga er drøfta med Volda næringsforum som vil ta ei koordinerande rolle i denne prosessen.

Smia utvikling

I samband med samanslåing av Hornindal og Volda kommune, har kommunestyra i begge kommunane vedteke å gi tilskot til etablering av Smia Utvikling på Grodås. Bakgrunnen for vedtaket er ein rapport om ny næring på gamle tufter bestilt av kommunane Ørsta, Volda, Hornindal og Stranda som peikar på mogleheitene innan naturbaserte næringar.

Føremål med det to-årige prosjektet var å auke verdiskaping innan naturbaserte næringar i skjeringsfeltet mellom landbruk, natur, kultur og naturbasert reiseliv. Når ein kom til prosjektgjennomføring melde dei andre kommunane seg ut, slik at det berre vart eit prosjekt i Hornindal og Volda.

Innovasjonsselskapet Sunnmøre Kulturnæringshage AS har i samband med dette etablert ei avdeling med kontor på Grodås i kommunehuset Smia som skal vere ein ressurs for idéeigarar og grynderar som ynskjer å etablere verksemdar innan naturbaserte næringar. Stillinga vart gjennom avtale finansiert av kommunane Hornindal og Volda med ein kostnad på årsbasis på kr 1 mill.

I prosjektperioden har ein m.a gjennomført :

- a. Mobilisering, informasjon og ulike foredrag med tema natur, kultur og reiseliv (Brimiland, Oclin AS, Designvegen, Havila, o.l.)
- b. Dørbank-aksjon der alle husstandar fikk besøk og informasjon utdelt om Smia Utvikling. Lokalpolitikarar spurde og om idear og tankar kring næringsutvikling. Mange innspel vert sendt inn.
- c. Samarbeid og deltaking i prosjektstyringsgruppa til Designvegen. Profileringsprosjekt (Grodås Møbler/GRS Riflestocks), konfeksjon- og tekstilhistorie (Grodås Fabrikker AS), sjå og oppleving (Anders Svor-museet, Horndøla bru, Hornindalsvatnet), utvikle utsiktspunkt med designstolar (Per-stolen), matkultur (Haula Vingård på Viddal, Kornøl-tradisjonen) og arkitektur (Hornindal kyrkje)
- d. Rapport/oversikt om næringsliv i Nye Volda kommune (Hornindal, Volda, Bjørke) med bedriftsintervju.
- e. To søknader til næringsfondet i Hornindal kommune
- f. Møte med Innovasjon Norge 28. august. Frukostmøte på Geiranger Bakeri (kl.08.00-10.00) og bedriftsbesøk.
- g. Ulike kurs mellom Stryn og Sykkylven («Godt vertskap», «Opplevingsutvikling» og «Bli god på nett»).
- h. Smia Utvikling hadde stand under Voldadagen 7. september
- i. Presentasjon av funna frå Dørbank-aksjonen og «Bygdedyrkvering» med Humørbonde Geir Styve 19. september

Avtalen mellom Innovasjonsselskapet Sunnmøre Kulturnæringshage AS og kommunane går ut 31.12.2019 og etter avtalepunkt 12 kan ein forlengje avtalen etter forhandlingar. Intensjonen var at ressursinnsatsen i prosjektet skulle vere tidsavgrensa. Det er foreslått at ein avsluttar prosjektet, og gjer ei nærare vurdering av det samla næringsapparatet, inkludert medlemsskap i Visit Nordfjord, for å vurdere kva behov og korleis ein kan organisere støtte til naturbaserte næringar.

5.7 Bjørke

Grensejusteringa av Bjørke frå Ørsta til Volda vert iverksatt frå nyttår der denne bygda vert ein del av nye Volda. Innbyggjarane skal ikkje merke noko på overgangen ved at tenestene vert drifta frå Volda kommune.

Infrastruktur som vegar, bruer, branndepot mv skal overførast frå Ørsta til Volda kommune. Kommunerevisjonen er engasjert for å fastsetje verdiane på anlegga som Volda kommune skal betale for. Verdifastsettinga skal skje etter bokføringsprinsippet. Det vert lagt fram ei eiga sak om Bjørke når vi får grunnlaget frå revisjonen. I denne saka vil ein også ha fram driftsutgifter som td tilskot til

ungdomshuset Haukly og ev andre driftsutgifter som Ørsta kommune har hatt på Bjørke.

Frå ordførar og rådmann i Ørsta har det vore varsla at Ørsta kommune vil søkjer økonomisk erstatning for tap av kraftinntekter. Det er ikkje registrert at det er fatta politisk vedtak om dette i Ørsta kommune. Dersom det vert gjort må det avklarast om ein kan løyse dette lokalt mellom kommunane, eller om spørsmålet må avklarast av sentral nemnd oppnemnt av Kommunaldepartementet. Når det gjeld eigedomsskatt på kraftanlegg, så skal Tussa betale denne til den kommunen anlegget ligg i. Dette er innarbeidd i budsjett i økonomiplanen. Når det gjeld kraftinntektene knytt til fallrettane, så forstår ein det slik at desse også skal tilfalle kommunen anlegga ligg i, men likevel slik at det kan skje ei forsinking i overføringa fram til NVE har handsama ny inndeling i konsesjonsgrensene. Ut frå dette legg ein til grunn at ei forsinking inneber ei ev etterbetaling frå Ørsta til Volda kommune frå tidspunktet grensejusteringa tok til å gjelde. I budsjettet for 2020 og resten av åra i økonomiplanen er det lagt til grunn kraftinntekter knytt til Bjørke på om lag kr 5 mill pr år. Dette gjeld naturressurskatt på kraftverk, konsesjonsavgift og konsesjonskraftinntekt. NVE har ikkje tydeleggjort desse verknadene tydeleg, og dersom verknadstidspunktet eller fordelinga vert ein annan enn det som er lagt til grunn, så vil ein måtte endre dette i budsjettsamanheng.

5.8 Miljø og klima

FN's berekraftsmål (Sustainable Development Goals – SDGs) utgjer stamma i den globale arbeidsplanen «Agenda 2030» 11. Dette er ein felles plan for alle medlemslanda i FN for korleis vi kan utrydde fattigdom, bekjempe ulikskap og stoppe klimaendringene innan 2030. FN's berekraftsmål består av 17 hovudmål og 169 delmål. 8 av hovedmåla omhandlar miljø og klima og er særleg relevante for kommunane, jfr:

6. *Rent vann og gode sanitærforhold*
7. *Ren energi for alle*
9. *Innovasjon og infrastruktur*
11. *Bærekraftige byer og samfunn*
12. *Ansvarlig forbruk og produksjon*
13. *Stoppe klimaendringene*
14. *Liv under vann*
15. *Liv på land*

Den norske klimapolitikken Dei overordna måla i den norske klimapolitikken er formulert i klimameldinga –«Klimastrategi for 2030 – norsk omstilling i europeisk samarbeid» (Meld. St. 41 (2016–2017)) som vart lagt fram av regjeringa i 16. juni 2017. Den baserer seg på følgjande:

- ⊗ Klimaforliket - Innst. 390 S (2011–2012) til Meld. St. 21 (2011–2012).
- ⊗ Stortingsmelding om ny utslippsforpliktelse for 2030 - Innst. 211 S (2014–2015) til Meld. St. 13 (2014–2015).
- ⊗ Samtykke til ratifikasjonen av Paris-avtalen - Innst. 407 S (2015–2016) til Prop. 115 S (2015–2016).
- ⊗ Lov om klimamål (klimaloven) som Stortinget vedtok i juni 2017.

Nasjonale mål:

1. Norge skal fram til 2020 kutte i dei globale utsleppa av klimagassar tilsvarande 30 prosent av Norges utslepp i 1990.
2. Norge har teke på seg ei betinga plikt om minst 40 prosent utsleppsreduksjon i 2030 samanlikna med 1990.
3. Norge skal vere klimanøytralt i 2030.
4. Norge har lovfesta eit mål om å bli eit lågutsleppssamfunn i 2050.
5. Redusere utslepp av klimagassar fra avskoging og skogdegradering i utviklingsland, i samsvar med berekraftig utvikling.
6. Samfunnet skal førebuast på og tilpassast klimaendringane.

Norge sitt 30-prosentmål for 2020 vert følgt opp under Kyotoprotokollen, medan 40-prosentmålet for 2030 er meldt inn til FN som Norges bidrag under Paris-avtalen, og lovfesta i klimaloven. Målet om at Norge skal verte lågutsleppssamfunn i 2050 er lovfesta i klimaloven. Formålet med å lovfeste dette målet er å leggje til rette for ei langsiktig omstilling i klimavenleg retning i Norge. Ifølgje lova skal målet vere å redusere klimagassutsleppa med 80-95 prosent i 2050 samanlikna med utsleppa i 1990. Dette inneber å redusere klimagassutslepp til eit nivå tilsvarande 1-2 tonn CO₂-ekvivalent per innbyggjar. I dag er utsleppa om lag 10 tonn CO₂-ekvivalent pr innbyggjar.

Regjeringa legg vekt på at vi står overfor fire store utfordringar:

- Å skape eit berekraftig velferdssamfunn
- Å skape eit økologisk berekraftig samfunn gjennom mellom anna ein offensiv klimapolitikk og ei forsvarleg ressursforvaltning
- Å skape eit sosialt berekraftig samfunn
- Å skape eit trygt samfunn for alle

Dei regionale og lokale myndigheitene har sentrale oppgåver med å handtere desse utfordringane.

Kommunestyret i gamle Volda erklærte klimakrise i sak 67/19 den 29.06.19.

Planstrategi

Det skal leggjast fram sak om planstrategi i løpet av første året i valperioden, dvs i løpet av 2020. Planstrategien handlar om prioritering av planar ut frå utfordringar og behov i den nye kommunen. Dette skal byggje på risiko- og sårbarheitsanalyse som er under utarbeiding.

I planstrategien må ein avklare planbehov for den nye kommunen også knytt til miljø og klima. For at kommunane sine klimatiltak skal ha effekt er det viktig å konsentrere innsatsen der den kan ha størst effekt, og at innsatsen vert mest mogleg samordna over heile landet.

Handlingsplan for miljø og klima

I dei tidlegare kommunane Hornindal og Volda vart det igangsett fleire miljø- og klimatiltak. For å ta eit vidare ansvar for å nå dei nasjonale klimamåla, vil det vere aktuelt å forsere klimafokuset i den nye kommunen. Ein kan vurdere å leggje samfunnsplanen sin temadel for klima og miljø til gamle Volda kommune til grunn for den nye kommunen. Denne er relativt ny og nokså dekkjande for miljø og klima ut frå eit fagleg og samfunnsmessig perspektiv. Det må utarbeidast oppdatert kunnskapsgrunnlag basert på statistikk på kommunenivå. Saman kan dette danne grunnlag for ein eigen handlingsplan for miljø og klima for nye Volda. Volda og Ørsta reinhaldsverk vil vere ein viktig samarbeidspart i prosess med utarbeiding av handlingsplan. Ein kan ha som siktemål at planen vert lagt fram til politisk handsaming hausten 2020. For å følgje med på den lokale klimautviklinga bør det i denne planen også vurderast klimamål og opplegg for å føre klimarekneskap. Volda kommune har utfordra fylkesmannen til å ta eit initiativ til kunnskapsbygging i kommunane og for koordinering av innsats og føring av klimarekneskap. Volda kommune deltek også i Sunnmøre regionråd sitt klimanettverk for å få insipirasjon og kunnskap i vårt lokale miljø- og klimaarbeid.

VEDLEGG

HOVUDOVERSIKTER

§ 5-4 Bevilgningsoversikt Drift

§ 5-4. Bevilgningsoversikter – drift								
Årsbudsjett 2020 /Økonomiplan 2020 - 2023 Volda kommune								
Tall i kroner	Regnskap År 2018	Budsjett År 2019	Reguleringer År 2019	Regulert budsjett År 2019	Budsjett År 2020	Budsjett År 2021	Budsjett År 2022	Budsjett År 2023
Generelle driftsinntekter								
Rammetilskudd	-337 508 372	-356 362 000	0	-356 362 000	-369 244 000	-369 244 000	-369 244 000	-369 244 000
Inntekts- og formuesskatt	-249 266 931	-248 764 000	0	-248 764 000	-263 725 000	-263 725 000	-263 725 000	-263 725 000
Eiendomsskatt	-18 903 662	-19 300 000	-300 000	-19 600 000	-18 900 000	-19 900 000	-30 200 000	-42 500 000
Andre generelle driftsinntekter	-73 491 392	-48 993 650	-2 441 325	-51 434 975	-51 773 382	-36 978 882	-76 561 882	-36 978 882
Sum generelle driftsinntekter	-679 170 357	-673 419 650	-2 741 325	-676 160 975	-703 642 382	-689 847 882	-739 730 882	-712 447 882
Netto driftsutgifter								
Sum bevilgninger drift, netto	628 960 358	706 049 784	7 113 858	713 163 642	648 325 777	646 425 811	643 721 811	642 427 811
Avskrivninger	51 612 635	54 265 780	0	54 265 780	52 879 138	52 879 138	52 879 138	52 879 138
Sum netto driftsutgifter	680 572 993	760 315 564	7 113 858	767 429 422	701 204 915	699 304 949	696 600 949	695 306 949
Brutto driftsresultat	1 402 636	86 895 914	4 372 533	91 268 447	-2 437 467	9 457 067	-43 129 933	-17 140 933
Finansinntekter/Finansutgifter								
Renteinntekter	-5 241 016	-2 925 000	-1 100 000	-4 025 000	-2 430 209	-2 430 209	-2 430 209	-2 430 209
Utbytter	-5 386 857	-4 895 000	-1 472 328	-6 367 328	-7 000 000	-7 000 000	-7 000 000	-7 000 000
Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler	-972 811	-1 500 000	-1 800 000	-3 300 000	-3 300 000	-3 300 000	-3 300 000	-3 300 000
Renteutgifter	23 320 319	30 424 466	-2 700 000	27 724 466	32 706 519	34 872 786	36 820 593	38 634 860
Audrag på lån	35 113 143	38 721 448	558 583	39 280 031	46 247 693	49 529 915	52 481 137	55 230 026
Netto finansutgifter	46 832 777	59 825 914	-6 513 745	53 312 169	66 224 003	71 672 492	76 571 521	81 134 677
Motpost avskrivninger	-52 397 535	-54 265 780	0	-54 265 780	-50 515 078	-50 515 078	-50 515 078	-50 515 078
Netto driftsresultat	-4 162 122	92 456 048	-2 141 212	90 314 836	13 271 458	30 614 481	-17 073 490	13 478 666
Disponering eller dekning av netto driftsresultat								
Overføring til investering	17 157	0	0	0	0	0	0	0
Netto avsetninger til eller bruk av bundne driftsfond	-8 709 250	-21 856 860	-31 976	-21 888 836	-6 950 000	1 050 000	1 050 000	1 050 000
Netto avsetninger til eller bruk av disposisjonsfond	12 854 214	-70 599 188	2 173 188	-68 426 000	-6 321 458	-31 664 481	16 023 490	-14 528 666
Dekning av tidligere års merforbruk	0	0	0	0	0	0	0	0
Sum disponeringer eller dekning av	4 162 121	-92 456 048	2 141 212	-90 314 836	-13 271 458	-30 614 481	17 073 490	-13 478 666
Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)	0	0	0	0	0	0	0	0

§ 5-4 Bevilgningsoversikt Drift, fordelt på sektor

§ 5-4. Bevilgningsoversikt drift, Årsbudsjett 2020/Økonomiplan 2020-2023 fordelt pr. sektor								
Tall i kroner	Regnskap År 2018	Budsjett År 2019	Regulering År 2019	Regulert budsjett År 2019	Budsjett År 2020	Budsjett År 2021	Budsjett År 2022	Budsjett År 2023
Fra Bevilgningsoversikt:								
Til fordeling drift								
Inntekt	- 13 424 302	- 2 811 879	- 708 742	- 3 520 621	- 9 564 000	- 9 564 000	- 9 564 000	- 9 564 000
Utgift	39 907 020	50 263 299	855 756	51 119 055	41 253 890	28 310 090	20 310 090	14 010 090
Rådmanns stab	26 482 718	47 451 420	147 014	47 598 434	31 689 890	18 746 090	10 746 090	4 446 090
Inntekt	- 15 481 150	- 1 477 424	- 6 323 462	- 7 800 886	- 992 000	- 992 000	- 992 000	- 992 000
Utgift	31 197 283	20 416 075	6 447 699	26 863 774	15 051 254	15 051 254	15 051 254	15 051 254
Personal	15 716 133	18 938 651	124 237	19 062 888	14 059 254	14 059 254	14 059 254	14 059 254
Inntekt	- 2 940 672	- 2 068 757	- 174 861	- 2 243 618	- 1 205 000	- 1 205 000	- 1 205 000	- 1 205 000
Utgift	10 659 071	10 095 152	238 703	10 333 855	- 6 207 338	9 961 496	16 807 496	23 653 496
Økonomi	7 718 399	8 026 395	63 842	8 090 237	- 7 412 338	8 756 496	15 602 496	22 448 496
Inntekt	- 168 911 360	- 139 043 076	- 14 035 580	- 153 078 656	- 91 103 322	- 91 103 322	- 91 103 322	- 91 103 322
Utgift	437 214 653	385 321 598	19 879 314	405 200 912	382 392 553	377 767 553	376 217 553	375 817 553
Oppvekst	268 303 293	246 278 522	5 843 734	252 122 256	291 289 231	286 664 231	285 114 231	284 714 231
Inntekt	- 76 672 981	- 65 637 712	- 1 205 397	- 66 843 109	- 65 756 592	- 65 756 592	- 65 756 592	- 65 756 592
Utgift	138 688 994	129 016 666	3 920 253	132 936 919	119 242 839	118 992 839	118 992 839	118 992 839
Samfunnsutvikling	62 016 013	63 378 954	2 714 856	66 093 810	53 486 247	53 236 247	53 236 247	53 236 247
Inntekt	- 93 972 115	- 72 086 832	- 8 805 832	- 80 892 664	- 70 277 906	- 70 277 906	- 70 277 906	- 70 277 906
Utgift	343 556 466	308 115 857	11 273 867	319 389 724	335 491 399	335 241 399	335 241 399	333 801 399
Helse og omsorg	249 584 351	236 029 025	2 468 035	238 497 060	265 213 493	264 963 493	264 963 493	263 523 493
Inntekt	- 72 309 036	- 48 618 831	- 8 163 942	- 56 782 773				
Utgift	71 448 487	134 565 648	3 916 083	138 481 731				
Fellesutgifter (fordelt på sektor fra 2020)	- 860 549	85 946 817	- 4 247 859	81 698 958	-	-	-	-
Netto for alle kommunalområder	628 960 358	706 049 784	7 113 858	713 163 642	648 325 777	646 425 811	643 721 811	642 427 811

§ 5-5 Bevilgningsoversikt Investering

§ 5-5. Bevilgningsoversikter – investering Årsbudsjett 2020/Økonomiplan 2020-2023 Volda kommune

Tall i kroner	Regnskap År 2018	Budsjett År 2019	Regulering År 2019	Regulert budsjett År 2019	Budsjett År 2020	Budsjett År 2021	Budsjett År 2022	Budsjett År 2023
Investeringsutgifter								
Investeringer i varige driftsmidler	225 719 886	270 128 000	101 539 203	371 667 203	163 430 625	200 008 334	104 420 834	95 833 334
Tilskudd til andres investeringer	147 135	0	0	0	0	0	0	0
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	2 454 491	0	0	0	0	0	0	0
Utlån av egne midler	7 004 665	0	0	0	10 000 000	10 000 000	10 000 000	10 000 000
Avdrag på lån	8 164 271	0	0	0	0	0	0	0
Sum investeringsutgifter	243 490 448	270 128 000	101 539 203	371 667 203	173 430 625	210 008 334	114 420 834	105 833 334
Investeringsinntekter								
Kompensasjon for merverdiavgift	-26 890 976	-47 023 600	-14 154 149	-61 177 749	-11 496 125	-23 941 667	-20 884 167	-19 366 667
Tilskudd fra andre	-40 590 299	-1 852 000	-117 315	-1 969 315	0	0	0	0
Salg av varige driftsmidler	-2 050 959	-150 000	0	-150 000	0	0	0	0
Salg av finansielle anleggsmidler	-1 245 600	0	0	0	0	0	0	0
Utdeling fra selskaper	0	0	0	0	0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån av egne midler	-6 102 258	0	0	0	0	0	0	0
Bruk av lån	-161 984 314	-199 372 400	-81 966 705	-281 339 105	-161 934 500	-186 066 667	-93 536 667	-86 466 667
Sum investeringsinntekter	-238 864 405	-248 398 000	-96 238 169	-344 636 169	-173 430 625	-210 008 334	-114 420 834	-105 833 334
Videreutlån								
Videreutlån	0	0	0	0	0	0	0	0
Bruk av lån til videreutlån	0	0	0	0	0	0	0	0
Avdrag på lån til videreutlån	0	0	0	0	0	0	0	0
Mottatte avdrag på videreutlån	0	0	0	0	0	0	0	0
Netto utgifter videreutlån	0	0	0	0	0	0	0	0
Overføring fra drift og netto avsetninger								
Overføring fra drift	-17 157	0	0	0	0	0	0	0
Netto avsetninger til eller bruk av bundne investeringsfond	-2 870 059	-21 610 000	0	-21 610 000	0	0	0	0
Netto avsetninger til eller bruk av ubundet investeringsfond	-2 231 335	-120 000	-5 301 034	-5 421 034	0	0	0	0
Dekning av tidligere års udekket beløp	492 508	0	0	0	0	0	0	0
Sum overføring fra drift og netto avsetninger	-4 626 043	-21 730 000	-5 301 034	-27 031 034	0	0	0	0
Fremført til inndekning i senere år (udekket beløp)	0	0	0	0	0	0	0	0

§ 5-5 Bevilgningsoversikt Investering, fordelt på prosjekt

§ 5-5. Bevilgningsoversikter – investering				
Årsbudsjett 2020 / Økonomiplan 2020-2023 på prosjekt				
Tall i kroner	Budsjett År 2020	Budsjett År 2021	Budsjett År 2022	Budsjett År 2023
Fra bevilgningsoversikt:				
Investeringer til fordeling (netto)	161 934 500	186 066 667	93 536 667	86 466 667
Ny ungdomsskule	10 000 000	50 266 667	50 266 667	60 266 667
Svømmehall, redusere til undervisning	5 000 000	22 300 000	20 000 000	10 000 000
Kjøp av Bratteberg barnehage	40 700 000			
Brannstasjon Hornindal	5 000 000	15 000 000		
Asfaltering	3 000 000			
Inspeksjon av bruer	180 000			
Digital kartlegging	770 000			
Utviklingstiltak av Volda sentrum	9 000 000			
Strategisk eidegdomsutvikling	20 000 000			
Reinholdsutstyr	200 000			
Vaktbil Hornindal	400 000			
Brannvernustyr	500 000	500 000	500 000	500 000
Elbilar og kommunal infrastruktur	500 000	2 000 000	5 500 000	
Digitalisering skulen, visningsflater	3 222 500			
Kommunesamanslåinga, infrastruktur IKT	912 000			
Utskifting pc'ar, utskifting skjermar m.m (180 stk)	1 500 000	1 500 000	1 500 000	1 500 000
Infrastruktur nettverk IKT	500 000	500 000	500 000	500 000
Etablering felles legevakt med Ørsta	600 000			
Helseplattform			1 570 000	
Oppgradering kommunale bygg	3 700 000	3 700 000	3 700 000	3 700 000
Trafikktrygging, ma Bratteberg skule	1 000 000			
Startlån	10 000 000	10 000 000	10 000 000	10 000 000
Vatn	24 625 000	80 300 000		
Avløp	20 625 000			
Sum fordelt	161 934 500	186 066 667	93 536 667	86 466 667

§ 5-6 Økonomisk oversikt etter art – Drift

§ 5-6. Økonomisk oversikt etter art – drift								
Årsbudsjett 2020 / Økonomiplan 2020-2023								
Tall i kroner	Regnskap År 2018	Budsjett År 2019	Regulering År 2019	Regulert budsjett År 2019	Budsjett År 2020	Budsjett År 2021	Budsjett År 2022	Budsjett År 2023
Driftsinntekter								
Rammetilskudd	-337 508 372	-356 362 000		-356 362 000	-369 244 000	-369 244 000	-369 244 000	-369 244 000
Inntekts- og formuesskatt	-249 266 931	-248 764 000		-248 764 000	-263 725 000	-263 725 000	-263 725 000	-263 725 000
Eiendomsskatt	-18 903 662	-19 300 000	-300 000	-19 600 000	-18 900 000	-19 900 000	-30 200 000	-42 500 000
Andre skatteinntekter	-1 278 716	-1 250 000		-1 250 000	-1 050 000	-1 050 000	-1 050 000	-1 050 000
Andre overføringer og tilskudd fra staten	-71 161 988	-46 874 150	-2 441 325	-49 315 475	-56 445 382	-41 650 882	-81 233 882	-41 650 882
Overføringer og tilskudd fra andre	-253 550 209	-146 828 846	-38 659 906	-185 488 752	-134 009 796	-134 009 796	-134 009 796	-134 009 796
Brukerbetalinger	-32 235 290	-33 582 162	-240 000	-33 822 162	-35 124 946	-35 124 946	-35 124 946	-35 124 946
Salgs- og leieinntekter	-79 259 647	-102 457 957	132 065	-102 325 892	-84 157 071	-84 157 071	-84 157 071	-84 157 071
Sum driftsinntekter	-1 043 164 814	-955 419 115	-41 509 166	-996 928 281	-962 656 195	-948 861 695	-998 744 695	-971 461 695
Driftsutgifter								
Lønnsutgifter	551 122 699	533 110 690	19 320 343	552 431 033	524 770 002	508 990 002	500 990 002	494 990 002
Sosiale utgifter	137 370 091	136 292 997	-209 185	136 083 812	134 604 560	151 413 394	158 259 394	165 105 394
Kjøp av varer og tjenester	215 702 077	206 190 361	11 628 756	217 819 117	215 922 554	213 187 554	211 637 554	209 797 554
Overføringer og tilskudd til andre	87 975 051	113 661 828	13 935 158	127 596 986	32 042 474	31 848 674	31 848 674	31 548 674
Avskrivninger	52 397 535	54 265 780	0	54 265 780	52 879 138	52 879 138	52 879 138	52 879 138
Sum driftsutgifter	1 044 567 453	1 043 521 656	44 675 072	1 088 196 728	960 218 728	958 318 762	955 614 762	954 320 762
Brutto driftsresultat	1 402 639	88 102 541	3 165 906	91 268 447	-2 437 467	9 457 067	-43 129 933	-17 140 933
Finansinntekter/Finansutgifter								
Renteinntekter	-5 241 016	-2 925 000	-1 100 000	-4 025 000	-2 430 209	-2 430 209	-2 430 209	-2 430 209
Utbytter	-5 386 857	-4 895 000	-1 472 328	-6 367 328	-7 000 000	-7 000 000	-7 000 000	-7 000 000
Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler	-972 811	-1 500 000	-1 800 000	-3 300 000	-3 300 000	-3 300 000	-3 300 000	-3 300 000
Renteutgifter	23 320 319	30 424 466	-2 700 000	27 724 466	32 706 519	34 872 786	36 820 593	38 634 860
Avdrag på lån	35 113 143	38 721 448	558 583	39 280 031	46 247 693	49 529 915	52 481 137	55 230 026
Netto finansutgifter	46 832 777	59 825 914	-6 513 745	53 312 169	66 224 003	71 672 492	76 571 521	81 134 677
Motpost avskrivninger	-52 397 535	-54 265 780	0	-54 265 780	-50 515 078	-50 515 078	-50 515 078	-50 515 078
Netto driftsresultat	-4 162 119	93 662 675	-3 347 839	90 314 836	13 271 458	30 614 481	-17 073 490	13 478 666
Disponering eller dekning av netto driftsresultat:								
Overføring til investering	17 157	0	0	0	0	0	0	0
Netto avsetninger til eller bruk av bundne driftsfond	-8 709 250	-23 063 487	1 174 651	-21 888 836	-6 950 000	1 050 000	1 050 000	1 050 000
Netto avsetninger til eller bruk av disposisjonsfond	54 253 923	-70 599 188	2 173 188	-68 426 000	-6 321 458	-31 664 481	16 023 490	-14 528 666
Dekning av tidligere års merforbruk	-41 399 712	0	0	0	0	0	0	0
Sum disponeringer eller dekning av netto	4 162 118	-93 662 675	3 347 839	-90 314 836	-13 271 458	-30 614 481	17 073 490	-13 478 666
Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)	0	0	0	0	0	0	0	0

Rapportering budsjettåret 2020

Første rapportering skjer på februar måned i mars. Vi tar då ei felles opplæring på økonomistyring med sektor- avdelingsleiarar måndag 16. mars. Dette blir ei felles leiaropplæring der fokus er overordna økonomistyring og kommuneøkonomi. Tysdag 17. og onsdag 18. mars held opplæringa fram, men då retta inn mot rapportering på økonomi, årsverk og sjukefråvær. Opplæringa vert då delt inn sektorvis.

Tilsvarande samlingar med grupper vert gjort ved kvar rapportering:

Rapport for måned	Opplæringsdagar	Frist leiarar	Formannskapet	Kommunestyret
Februar	16.-18. mars	20. mars	28. april	
Mars	20.-21. april	24. april	19. mai	
April	18.-19. mai	22. mai	9. juni	18. juni
Mai*	16.-17. juni	19. juni		
August	17.-18. sept	21. sept	20. oktober	29. oktober
September	13. -14. okt	16. okt	10. november	
Oktober	16. -17. nov	20. nov	8. desember	
November*	14. -12. des	18. des		

* Rapportane vert ikkje lagt fram politisk.